

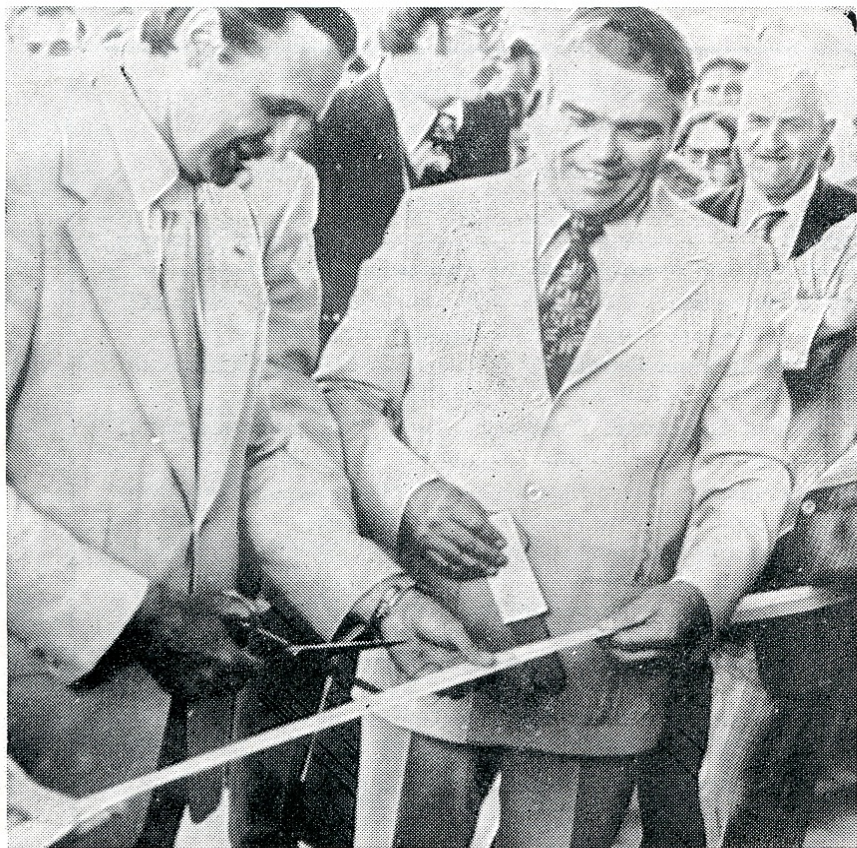
Молода Україна

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕМОКРАТИЧНОЇ МОЛОДІ

РІК ВИДАННЯ XXVII.

ВЕРЕСЕНЬ — 1977 — SEPTEMBER

Ч. 259

У ЦЬОМУ ЧИСЛІ ЧИТАЙТЕ:

Олекса Гай-Головка:

З неопублікованих поезій

Гедзь:

"Бомби на американській виставці в Москві"

В. Ч-о:

Родовід "бровоносця"
Леоніда I

М. Л.:

Українські дисиденти

А. Юрняк:

Як я читав у Москві "Нью Йорк Таймс"

Дмитро Чуб:

Юрій Вухналь сміється

В. Чапленко:

Про дві публікації однієї статті

Ол. Пошиваник:

Відкриття оселі "Україна"

Олег С. Підгайний:

Засновується український звукозаписний архів

А. Юрняк:

Пам'яті Симона Петлюри

Гаврило Гордієнко:

Найстарше дерево у світі

З одумівського життя, сторінка
Юного ОДУМ-у, різне

ISSN 0026-9042

НАШІ ПРЕДСТАВНИЦТВА:

В Канаді:

B. Yaremchenko,
28 Frontenac Rd.
London, Ontario

Leo Lupul
130 Pilkington St.
Thorold, Ont. L2V 1B4

T. Boyko
2582 Cornwall Dr.
Penticton, B.C.
Z2A 6X3

В США:

Головний представник
Alex Poszewanyk
5240 N. Le Claire Ave.
Chicago, Ill. 60630

Iw. Ivahnenko,
72 Feather Bed Ln.
Hopewell, N. J., 08525

L. Jemetz,
2941 Amboy Road,
Warners, N. Y., 13164

W. Ponomarenko,
5802 Vandalia Ave. S. W.
Cleveland, Ohio, 44144

У Зах. Німеччині:

Mychajlo Ihnatenko,
2. Hamburg — Wandsbek,
Lesserstr. — 225
West Germany

В Англії:

A. Bondarenko,
78 Kensington Park Rd.,
London W. 11, — England

В Австралії:

S. Krywolap,
Box 1586 M,
G. P. O. Adelaide,
S. Australia.

МОЛОДА УКРАЇНА

Видає Центральний Комітет
Об'єднання Демократичної
Української Молоді

Голова ЦК: В. ПЕДЕНКО
Редагує Колегія

MOLODA UKRAINA

A Ukrainian Monthly Magazine.
Published by the Central Committee
of the Ukrainian Democratic Youth
Association.

In USA — Association of American
Youth of Ukrainian Descent.

President: V. PEDENKO

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

Річна передплата

У США, у Канаді і в Україні 7.00 доларів

Ціна одного примірника: 75 центів

В Австралії 5.50 дол. (австрал.)

Ціна одного примірника: 55 центів

В Англії і Німеччині 6.00 дол. (америк.)

Ціна одного примірника: 60 центів (америк.)

В усіх інших країнах Європи 5.00 дол. (америк.)

Ціна одного примірника: 50 центів (америк.)

В усіх країнах Південної Америки 4.00 дол. (америк.)

Ціна одного примірника: 40 центів (америк.)

Зазначене число після прізвища передплатника означає останнє число журналу, за яке заплачено передплату.

За зміну адреси просимо прислати поштові значки або інтернаціональні купони (International coupon) на суму 25 канадських центів.

Редакція не приймає матеріалів без підпису автора і застерігає за собою право скорочувати статті і правити мову; рукописів не повертає.

Статті підписані прізвищем або ініціалами автора не завжди відповідають поглядам редакції.

За зміст і мову оголошень редакція не відповідає.

Листування з редакцією та адміністрацією просимо слати:

MOLODA UKRAINA,

Box 40, Postal Station "M", Toronto, Ontario, Canada, M6S 4T2

На обкладинці:

Фрагмент з відкриття оселі "Україна". Член Онтарійського Парляменту Роберт Ітон перерізає стрічку. Біля нього президент корпорації "Україна" Микола Співак.

Олекса ГАЙ-ГОЛОВКО

РОЗМОВА БРЕЖНЕВА З АНДРОПОВИМ
або
БОМБИ НА АМЕРИКАНСЬКІЙ ВИСТАВЦІ
В МОСКВІ

З НЕПУБЛІКОВАНИХ ПОЕЗІЙ

Ось уже озерами й річками
Вечір тихо веслами гребе...
Ніжними й гарячими словами
Одягну, Канадо, я тебе.

Вийшовши із болю і терпіння
Жив я тут без страху і хули.
І роки мої передосінні
Райдугою в тебе розцвіли.

Але часто сниться в новій хаті
Україна зрана в бою.
Я люблю її, як рідну матір,
А тебе — як подругу мою.

У моїм житті й моїм відлеті
Найріднішими я вас назву,
Бо у гостях на оцій планеті
В сні прожив я з вами й наяву.

**
*

Засинали зірничі у небі,
Уповільнював місяць ходу.
Білі лебеді... білі лебеді
Вранці сіли в моєму саду.

Східне небо плескало в долоні,
Оглядаючи сонце ясне.
То не лебеді — білі півонії
З ніжним ранком вітали мене.

Усміхалося небо рум'яне,
Веселилось оточення знов,
Що із ночі у ранок заглянув я.
Що у день я живий зайшов.

**
*

Устань, Україно, Устань, Україно,
Як сонце уранці встає,
На вежі високій пробило годину
На волю, на щастя твоє.

Устань, Україно, змети буревієм
Хай воля здобута промінням яснє
Із себе московських катів.
Господарям вільних степів.

Устань, Україно, дзвони в усі дзвони,
У хаті своїй запануй.
Окресли залізом державні кордони
І силу й могутність будуй.

Бр. Ей браток! Зверни увагу,
Що в нас діється під носом:
У Москві пряму зневагу
Ми без ремства переносим!
Виставку на двохсотліття
Янкі тут улаштували,
А наш люд, усяке сміття,
Туди преться, валом валить,
Слухає про їх "свободу",
Що нам спокій каламутить,
Бо для нашого наброду
Це ж спокуса, це отрута...
Зміг би ти пораду дати,
Як "чекіст", рішуче й хутко?

Андр. (морщить лоба, думаючи,
а потім каже).
Можна б бомбами злякати,
Як пустити таку чутку.
В них же це, як та зараза,
Підкладання бомб усяких, —
Тож вони повірять зразу,
А всі наші спереляку
Більш не будуть туди лазить...

Бр. (плече Андропова по плечі).
О, ти в мене геніяльний!
Орденок ще будеш мати
Ленінський, а не звичайний...
Ну, так можеш починати!

— — — — —

Як на ярмарку, московці
На тій виставці вирують...
Раптом чують: гучномовці
Про загрозу галасують:
Мов, міліція узнала
(З телефону хтось то мовив).
Що злочинці десь підклали
Бомби, — вибухнуть готові.
Люди кинулись навтьоки,
Потопом у браму лізуть
Наминають собі боки
Об ту браму із заліза...
Три дні виставка "порожня",
Без людей отак стояла,
А міліція "тривожно"
Марно "бомби" ті шукала...

Для історії записав

ГЕДЗЬ

НОВА КОНСТИТУЦІЯ СРСР

або

РОДОВІД "БРОВОНОСЦЯ" ЛЕОНІДА І

Були на царському престолі
"Порфіроносці" як царі,
Помазані від Бога й долі",
Ті деспоти-володарі.
Та от їх скинули ті люди,
Що мусіли коритись їм.
"Тепер, сказали, влада буде
Належати народу, всім".
Але натомість без "порфіри",
А в "кепці" виник "Ленін-цар".
А як він гигнув (чорт загірив),
З'явивсь партійний "секретар"
На ймення Джугашвілі-Сталін.
А потім з нього став "прем'єр",
Щоб (у Законі так стояло)
Очолити ЕсеРеСер.
Ці титули два мусім мати
І "цар ласкавий" Микитась.

Аж раптом бунт: "У діяматі
Не так це! Геть з престолу! Зась!"
Найбільш вигукував це Брежнев,
Що вивчив добре "діямат".
А був він "президент" із лежнів —
Без діла. Тож: Тріюмвірат!
Це сталося без розливу крові...
Та він, як "секретар", рішив,
Насупивши, мов хмари, брови, —
Відсунув геть товаришів,
Заслужених "орденоносців"...
Пропає тріюмвірату й слід,
А на престіл "порфіроносців"
Сів "бровоносець" Леонід.

Примітка одописця. Тут партія й народ кричать:
"Ура!" В. Ч—о

М. Л.

УКРАЇНСЬКІ ДИСИДЕНТИ

(Доповідь на зустрічі ОДУМ-у, 3. 7. ц.р. в Лондоні, Онт.)

Як і попередніх років, цьогорічну одумівську Зустріч провід і молодь ОДУМ-у присвячують українським дисидентам в Україні і тим, що караються в советських тюрмах Росії, за колючими дротами мордовських та інших концентраційних таборів примусової праці — тисячі кілометрів від рідної Батьківщини.

Мабуть сьогодні в Західньому Світі немає ані одного українця або українки, які б не читали, не чули або не знали про Валентина Мороза, Святослава Караванського, Данила Шумука, Михайла Шумука, Михайла Осадчого, Ірину Калинець, Ігоря Калинця, Івана Світличного, Юрія Шухевича, Олександра Сергієнка, отця Василя Романюка, Івана Геля, Вячеслава Чорновола, Олеся Бердника, Ніну Строкату, Миколу Руденка, Івана Кандибу, Левка Лук'яненка й про багатьох інших. Згадані й тисячі незгаданих наших нескорених земляків, що таки в найтяжчий для нашої нації період під окупацією советської Росії, у неможливих умовах кагебівського беззаконня домагаються від російської влади дотримання національних і соціальних прав та законів, які на папері гарантує конституція Советського Союзу для українського народу. Цим наші патріоти в Україні наражають своє життя на муки в кагебівських психушках, на десятки років тюрми й заслання в концентраційні табори примусової праці, на довге відірвання від родини, рідні, свого народу й дорогої їм Батьківщини. Дома-

ганням національних і елементарних людських прав, наші земляки свідомо ставлять і свої родини під загрозу з боку більшовицької влади й органів КГБ. Їх звільняють з праці, над ними панує постійний кагебівський нагляд і терор. А дружинам деяких в'язнів "пришито" справу й заслано їх в Мордовські табори примусової праці. І доля їхніх дітей також нелегка. Українські дисиденти, це високоідейні, високоморальні й багато з них глибокорелігійні борці за громадські права. Це люди великої самопосвяти, що ставлять українські національні ідеї вище за персональну безпеку та безпеку своїх родин. У добу одностороннього детанту між Москвою і Західнім Світом, в трагічну добу бути чи не бути українській нації, це тільки вони мали досить відваги відкрито виступити проти русифікації, проти нищення російською окупаційною владою української культури, проти висилки з України найталановитіших представників інтелігенції нашого народу тільки за те, що вони намагалися прищепити своїм співгромадянам любов до української мови та національної культури й нарешті проти порушення владою законів, які сама установила.

Приблизно два роки тому українська спільнота в Західньому Світі стала перед двома потрясальними подіями.

Перша, це поява нових документів та свідчень, що їх дисиденти в Україні опублікували у підпільному "Українському Віснику" ч. 7 і 8 на

весні 1974 року, а 1975 року видавництво "Смолоскип" видало в Сполучених Штатах Америки. Нові документи та демографічна статистика свідчать, що шовіністичний російський уряд у своїй політиці до України і українців у СРСР вже давно перейшов з геноциду на шаленно прискореними темпами етноцид, тобто на цілковите знищення української нації, як такої. Вже тут не йдеться російській, більшовицькій, окупаційній владі про покарання неслухняних українців за якісь там "гріхи" супроти неї. Їй йдеться про цілковиту ліквідацію української нації. Якщо знищать український народ, пропадуть і інші народи російської імперії. Згасне назавжди опір, що непокоїть імперію від самих царів. Ось чому питання чи бути чи не бути нашій нації, яке ще не стояло впродовж тисячолітньої нашої історії, тепер так гостро стоїть перед нашим народом, дисидентами й нами. Цей процес запланованого етноциду Брежньовими, Суслєвими й іншими катками нашого народу, відчувається на всіх відтинках національного, громадського й культурного життя наших братів в Україні. Його реалізується у формі переселення українського населення в Росію і різні райони Сибіру, яке влада не забезпечує ні українськими школами, ні українською пресою, радіом та телебаченням, ні центрами української культури. Молодих українських спеціалістів влада пробує приманити красочою платнею або за вказівками партії їх вивозить на нові будови імперії, за тисячі кілометрів від рідного ґрунту. Там вони та їхні діти приречені на повну русифікацію і втрату для нашої Батьківщини. Натомість, українські міста заселяють нові господарі — росіяни з усіма згаданими привілеями, що їх не мають українці. Ось сумний приклад. У 1970 році на Україні проживало 9.1 мільйонів росіян, з них у містах України — 7 мільйонів 712 тисяч або 84.6%. У містах західних областей України їх проживає 92.1% або 410 тисяч.

Кагебівська душоубна машина ліквідує свідому українську національну інтелігенцію, висилаючи її поза межі України на довгі роки ув'язнення у тюрмах та концтаборах Мордовії. Багатьом з них вже не бачити рідного краю. Адаже джерела з України подають, що у Мордовії за півстоліття українців померло більше, ніж народилося мордвинів. Саме цієї провідної верстви найбільше потрібної на Україні для формування національної свідомості в масах. Про це можна навести яскравий приклад. Всім нам відомий український політв'язень М. Масютко, ще в 1967 році писав з концтабору таке:

"Коли б якомусь подорожньому поза усі категоричні заборони вдалося побувати в таборах для політв'язнів у Мордовії, яких тут є аж шість, то він би був надзвичайно вражений: тут, за тисячі кілометрів від України, на кожному кроці він почув би виразну українську мову на всіх діалектах сучасної України. У подорожнього мимоволі виникло б питання: що діється на Україні? Заворушення? Повстання? Чим пояснюється такий високий процент українців серед політв'язнів, який досягає до 60, а то й до всіх 70 відсотків? Коли б такий подорожній скоро після цього по-

бував би ще й на Україні, то він відразу переконався б, що ніякого повстання, ніякого заворушення на Україні нема. Але тоді б у нього виникло нове питання: чому в містах України так рідко чути українську мову і чому так часто-густо чути її в таборах для політв'язнів?"

Російський дисидент і в'язень концтаборів Володимир Буковський, якому пощастило вирватися на Захід, під час свого перебування в Торонто, також підтвердив, що дві третини усіх в'язнів советських концтаборів є українці.

У наслідок посиленої русифікації українських мас, зокрема по містах України, в 1959 році 5.9% українців назвали рідною російську мову. В 1970 році це число зросло до 8.5%. Саме українське населення в Україні драстично зменшується. За 73 роки кількість українців навіть не подвоїлася. Натомість кількість росіян зростає майже в два з половиною рази. Це за рахунок знищення не менше десяти мільйонів українців, тільки за 1930-1933 роки, що становить одну четверту частину українського населення. Якщо врахувати жертви 2-ої світової війни, то це становитиме 17-18 мільйонів, — 7½ української нації. З 1959 року по 1970 рік в Україні збільшилося українців на 9,7%, а кількість росіян за той самий час зростала на 28%. Маймо на увазі, що згадані дані вже 7 років старі й ситуація сьогодні є набагато гірша.

Окупаційна влада руйнує церкви, переслідує священників і вірних. Руйнує пам'ятки української історії й культури, щоб вони не нагадували українцям про їхнє історичне минуле. Ці монголи 20-го століття, по варварському знищили навіть хрести на могилах українських Січових Стрільців по цвинтарях Західної України.

Українську мову витискається з університетів, інститутів і інших наукових інституцій України. Лише 15% лекцій читалося українською мовою по інститутах Західної України, а по цілій Українській ССР це число набагато менше. Наприклад, у Дніпропетровському Університеті лекції з української літератури викладають російською мовою. Жахливий стан і самої освіти українців на Україні. Адаже на Україні число росіян з вищою освітою в 2.2 рази більше від числа українців з вищою освітою, а з середньою спеціальною освітою число росіян є більше майже в два рази. Закривається шлях до вищої освіти українцям, які ще не зрусифіковані та зберігають свою національну гордість і гідність. Обмежений

(Продовження на стор. 11-ій)

СПІВЧУТТЯ

17-го серпня ц.р., після короткої недуги померла на 60-му році життя **св. п. Ярослава Бандера**, дружина вбитого більшовицьким агентом Степана Бандери, провідника Організації Українських Націоналістів.

Редакція й адміністрація "Молодої України" висловлює глибоке співчуття родині покійної.

ЯК Я ЧИТАВ У МОСКВІ "НЬЮ ЙОРК ТАЙМЗ"

Це було влітку 1973 року. Тоді я був головним фахівцем великого дослідчого відділу Московського Інституту ЦНІПІАСС. В одній нотатці журналу "Наука и Жизнь" я прочитав, що в часописі "Нью Йорк Таймз" є цікаві відомості про використання кишенькових калькуляторів в інженерній ділянці (в ССРСР таких калькуляторів не було).

Як науковець я мав перепустку в наукові читальні зали Центральної бібліотеки ім. Леніна. Отож одного дня я туди пішов по газету "Нью Йорк Таймз". Підійшовши до приємної дівчини біля стола видачі, я показав їй свій читацький квиток і попросив газету "Нью Йорк Таймз" за таке то число. Дівчина посміхнулась і сказала:

— Я цього сама не вирішую — зверніться до головної дежурної за он тим столом.

Хоч мені було трохи дивно, — що, власне, тут потрібно *вирішувати*, я повторив свою просьбу головній дежурній. Вона уважно мене вислухала й спитала:

— Для чого вам потрібна ця газета?

— Як для чого? Прочитати дещо...

— Я це розумію. Але вам це потрібно службово, чи, наприклад, для дисертації?

— Ну, певно, що службово... (Я, признатись, трохи розгубився від цього допиту).

— Прекрасно. Принесіть нам офіційний лист від дирекції вашого інституту із зазначенням, що вам потрібне таке-то ч. газети "Нью Йорк Таймз" для службового вжитку.

— Але ж дирекції ця газета не потрібна, а потрібна мені особисто. Дирекція навіть читати по-англійськи не вміє...

— Зрозумійте, товаришу (тут вона поглянула на мій читацький квиток)... Горлов, у нас такий порядок: газети капіталістичних країн видаємо читачам тільки за офіційною проською адміністрації. Принесіть такий лист і читайте собі на здоров'ячко, скільки завгодно.

Що я мав робити? Порядок є порядок.

По кількох днях, збираючись знову до бібліотеки, я попросив свою секретарку надрукувати на офіційному блянкові лист приблизно такого змісту:

Директорові Центральної бібліотеки ім. Леніна. Інститут ЦНІПІАСС підтримує просьбу тов. Горлова щодо газ. "Н. Й. Таймз", яка йому потрібна для робіт, пов'язаних з дослідями Інституту.

Директор ЦНІПІАСС Гусаков А. А.

Коли я приніс цей лист на підпис директорові, він уважно його прочитав два рази, силкуючись, очевидно, збагнути зміст. А потім сказав:

— Що за нісенітниця. Що ж вони — не можуть дати газету просто так?

— Отже не дають: мовляв, такі в них правила.

Директор ще раз прочитав листа, трохи подумав і спитав:

— А для чого вам ця газета потрібна?

— Ну, як же, Александре Антоновичу, — цікаво ж довідатися, що вони пишуть про калькулятори. Може й корисно, не лише цікаво...

— Цікаво... Гм... Хіба мало є цікавого! Ось незабаром буде фестиваль французьких фільмів: це в тисячу разів цікавіше за якийсь там "Нью Йорк Таймз".

Я спробував пожартувати:

— Згоден, алеж там не буде калькуляторів, а самі голі дівчата...

— А хіба це гірше?

— Та не гірше, алеж не замість службової праці, а перед або після... Тим часом я прошу лише підписати.

Запала мовчанка. Потім директор сказав: — Значить, ви одержите газету, а відповідальність за це я повинен на себе взяти, хоч мені цей "Н. Й. Таймз" ні до чого. Та й ви нічого цікавого в ньому не знайдете: сама лиш рекляма й пропаганда.

— Може й так, але варто спершу прочитати й переконатись.

— Добре. Зробимо так: дістаньте спочатку на цьому листі візу секретаря партбюро і начальника спецчастини. А потім і я підпишу.

— А при чому тут вони? Особливо начальника спецчастини, котрий в цій справі нічого не розуміє.

— Скінчено, тов. Горлов. У бібліотеці свій порядок, а у нас свій.

Начальника спецчастини Костроміна я піймав аж по кількох днях. Він також довго читав лист згори донизу і навпаки, спитав про калькулятори, а нарешті сказав:

— А при чому тут я? Адже я в цій справі нічого не розумію.

— Я вже казав це директорові, та він заявив рішучо, що без вашої візи не підпише.

— А як же ця ваша "Нью Йорк Таймз" хоч виглядає?

— Та я її ще й не бачив.

— А коли не бачили, то звідки знаєте, що вона вам потрібна?

Очманіло втупивши очі в Костроміна, я не знаходив слів для відповіді. А він якстій атакує далі:

— А як я можу знати, що ви там вичитаете? Адже там напевно крім ваших калькуляторів — сто відсотків пропаганди. А я повинен класти свій підпис?! Хай спершу секретар партбюро підпише: ідеологія — це його домена.

Слепухіна (секр. партбюро) я застав за любовним спогляданням своєї колекції кактусів (він давно вже їх колекціонував і колекцією своєю пишався). Прочитавши пильно листа до бібліотеки, він раптом мене спитав:

— А ти міг би сісти без штанів на цей кактус?

Я був заскочений і непевно мимрив:

60 РОКІВ ТОМУ

За Центральної Ради в 1917-му році наші села почали самоукраїнізуватися. Перед у цьому вела активна сільська молодь. По упадку російського царату молодь почала організувати самодіяльні драматичні гуртки.

На світлині є така самодіяльна група в селі Вереміївка, Хорольського повіту на Полтавщині. Ця група поставила п'єси "Назар Стодоля" та "Наталка Полтавка".

— Як тобі... сказати... Може й зміг би... Але для чого мав би це робити?

— Тобі то не треба! А сам ти мені пропонуєш щось подібне. Як зветься стаття, що її ти хочеш прочитати?

— Звідки ж я можу знати, не маючи ще газети?!

— Ось довідайся якнебудь, а тоді приходь: мені назва статті конче потрібна!

Коли я тижнів два пізніше зайшов до бібліотеки, я швидко знайшов ту чергову, що з нею розмовляв раніш; нагадав їй про "Нью Йорк Таймз".

— А... так, так. Ви принесли офіційний лист?

— Ні ще, бо моє керівництво хоче, щоб я дав назву потрібної мені статті. Чи не могли б ви мені хоч показати газету, щоб я переписав назву?

— Ні, без листа не можу.

— Алеж я не можу принести листа, поки не знатиму назви статті?!

— Газета ця в закритому фондї, і я сама можу звідти її взяти тільки, принісши ваш офіційний лист.

Я намагався ще щось доводити, але то було безнадійне. І я вирішив ще раз піти до Слепу-

хіна. Він якраз ладнався виїхати—мав відпустку.

— Все. Я свої справи закінчив, не мороч мені голову — завтра я вже купаюся в морі. Мене заступатиме Кіра Панфілова. Проси її візувати твої листи чи там ще чого. А взагалі моя тобі порада: викинь це сміття з голови і живи як нормальний советський громадянин.

— Яке сміття?

— Та оті всілякі "Нью Йорк Таймзи". Читай ліпше журнал "Крокодил"!

З Панфіловою моя розмова була коротенька:

— А мені взагалі велено нічого не підписувати до повернення Слепухіна. Я лише збираю партійні внески.

Так і не довелося довідатись — що ж, власне, писала газ. "Нью Йорк Таймз". А може — як сказав директор Гусаків — зовсім нічого не писала. Може навіть такої газети не було. Та хіба про це довідаєшся без відповідного "листа"?...

("Новое Русское Слово")

Переклав з російської, скоротивши

А. ЮРИНЯК

Дмитро ЧУБ

ЮРІЙ ВУХНАЛЬ СМІЄТЬСЯ

(1906-1937-1977)

Минулого року минуло 70 років з дня народження, а тепер минає 40 років з дня смерті на засланні Юрія Вухналя (Івана Ковтуна), одного з кращих письменників-гумористів, який на літературне поле виступив 1923-го року, маючи лише 17 років. Але його сміливий і дотепний гумор швидко став широко відомим серед читачів і письменників. Його щоразу запрошують на різні літературні вечори, та виступи письменників, на конференції. Друкуючись спершу в журналі "Знання", а пізніше в жж. "Молодий більшовик", "Молодняк" та в інших виданнях, він скоро й заслужено, поруч найпопулярнішого гумориста Остапа Вишні, стає одним з найкращих письменників-гумористів.

Серед таких кращих і відомих тоді гумористів, як Антоша Ко (Анатоль Гак), Сергій Чмельов, Мих. Бондаренко, Василь Чечвянський (брат Остапа Вишні), Пилип Капельгородський (також автор інших поважних творів), Кость Котко (Микола Любченко), Іона Вочревісущий, Ковінька — Юрій Вухналь відрізнявся своїм власним стилем і тематикою гумору. Чи не найвідоміша була його книжка гуморесок "Життя і діяльність Федька Гуски". Ця збірка гуморесок мала кілька видань, перевидало її й Укр. В-во у Львові в 1942 році. Вона припала до серця і молоді, і читачам поважнішого віку. Сам автор її був комсомольцем, добре знав цю категорію сільської молоді, а головний герой твору Федько Гуска був синтетичним типом гіршої частини комсомольців: він брехливий, злодійкуватий і задеркуватий, хвалькуватий, ледачий і нахабний, як змалював його Юрій Вухналь. Правда, Хведько Гуска в нього має ще й риси наївного простакуватого незлобливого комсомольця, який діє з цілковитим переконанням, що він робить добро й каже скрізь правду у вічі.

Читач бачить його і в сельбуді, і в театрі, і в школі, і на виробництві, і в загсі. Зустрівши на вулиці священика, він обкладає його брудною лайкою, зневажає, вважаючи це антирелігійною пропагандою. А коли його викликали на бюро осередку, то він образився, що його свої ж кривдять, не розуміють його добрих вчинків. Навіть у власній хаті він посварився з матір'ю за те, що вона йому, коли прокинувся вранці, ще снідати не зварила і дорікав їй: "...мовляв, мамашо, пора вам продукційність праці підвищити, порастесь біля печі років тридцять, а кваліфікації ні на копійку"... А коли мати скипіла й сказала, що йому їсти не слід би давати, бо "ходить, як барбос той...", то він загрозив, що піде сам у погріб і молока нап'ється. А "мати за чаплію та в опозицію".

У гуморесці "трудовий день Федька Гуски" весь день насичений подібними пригодами: на вулиці каменюкою забив Одарчиного собаку, обра-

зив священика, а в сельбуді побачивши піонера, запитав:

— Слиш, пацан, в сельбуді хто є?

А піонер йому: — Який я тобі пацан?

Взяв я його за гузир однією рукою, а другою за вухо.

— Та ти, — кажу, — отак на питання старої гвардії відповідаєш? Та ти знаєш, гнидо аліментарна, може я за тебе страждав у революцію! Ех ти, зміна юрундова! — Та керуючого рукою його по задниці, по задниці... Верещить воно, пручається. Пустив я його, а самому досадно: зміни путящої немає!"

Але ледве минула одна сутичка, як трапилась друга: зайшов він до сельбуду, "а там сидить Пріся. Я до неї, як товариш, положив руки на груди й хотів побалакати про внутрішній стан нашої продукції, а вона як заверещить та від мене. Тоді я їй: — Ех ти, міщанка, наскрізь прогнівша, може, товариш на політичну тему хотів з тобою побалакати, а ти тікаєш. Міщанка ти!"

І так в кожній гуморесці нові "пригоди" Федька Гуски. Одного разу він ішов на храм до дядька, було душно, і він вирвав кілька кавунів, "щоб горло промочити", але в цей час схопив його господар, і опинився він в "Жабокрюківській холодній" як арештований. Звідти прислав листа до осередку, щоб рятували його, влаштовували мітинги, демонстрації, бо його, мовляв, даремно віддала до в'язниці темна несвідома маса, куркулі, яким байдуже, "що міжнародня атмосфера напружена", бо їм це "і за вухом не свербить".

Новий конфлікт виник у Федька Гуски у загсі, куди він, одружуючись, прийшов зареєструвати "подружній акт". А там черга. І тільки там він роздивився, що в його нареченої "незавидна фотографія: у мене носих, а в неї ціла носюра, а в дітей, думаю, од такої спадщини що буде?" — і тут же він посварився з нареченою й пішов геть.

Щирий природний сміх Юрія Вухналя, розкиданий по численних гуморесках, оповіданнях та пародіях, був характерним і для приватного життя гумориста.

Зайшовши у 1928-му році до редакції журналу "Молодий Більшовик" на Пушкінській вулиці в Харкові з своїм віршем, я побачив за столом хлопця (йому тоді було 22 роки). Це був Юрій Вухналь. Невисокий на зріст, щупленький, кривий на одну ногу, русявий, з довгуватим волоссям, зачесаним назад, він своїм лунним голосом щедро розсипав влучні дотепи й жарти то в редакції, то у видавництві, то в гурті своїх колег-письменників. Це ж про нього ще тоді Терень Масенко написав жарт, що був цілковитим контрастом до постаті Юрія Вухналя: "Ах Ковтун Ваня, ах Вухналь, та ти ж такий, як Південсталь!" (Триповерховий будинок управління Південсталі містився поблизу на Пушкінській вулиці і мав міцний масивний вигляд).

Пригадую, навіть в ті напружені часи голоду й арештів Вухналь часто пускав різні жарти про окремих "диктаторів" в літературних організаціях. Відомий Іван Микитенко був знаним кар'єристом і пострахом в літературних колах. Він умів пристосуватися до нової партійної лінії, до нових гасел уряду, відгукуючись новим твором на актуальні теми. З-під його пера вийшли тоді такі злободенні п'єси, як "Диктатура", "Справа честі", "Кадри", а також друкувались у пресі численні статті й промови. У 1932 році дуже актуальним було поширення посівної площі під сою тому, що вона нібито дуже калорійна й могла б зупинити трохи голод, що зловісно насувався на Україну. Юрій Вухналь зумів покепкувати і з Микитенка:

— Ви чули, — якимось говорить Вухналь, зустрівши цілий гурт своїх колег, — Іван Кіндратович (Микитенко — Дм. Ч.) пише патетичний роман "Сою"! Це викликало загальний сміх. За тих обставин це було сказано сміливо й дотепно.

У 1932-му році вийшов з друку великий роман Володимира Кузьмича "Турбіни". Загалом Кузьмич був досить плодотивий письменник, хоч про нього в літературних колах дехто казав, що він пише, як початківець — слабо з мистецького боку. На книжці ж було зазначено: "Роман-епопея на 5 частин". Слова "епопея", "5 частин", назва "Турбіни" й дали привід Вухналеві для гумору. Він казав серед гурту в редакції: "От Кузьмич, так Кузьмич, написав отаку романовину: опупея й отупея, роман на 5 торбин"! Куди нам грішним!" ...

У Харкові на Сумській вулиці 33 містилося Державне Видавництво України (ДВУ). В кутку на подвір'ї, в невеличкому двоповерховому будиночку були сектори мистецької, художньої та музичної літератури. Редактором художнього відділу був письменник Михайло Яловий, автор роману "Золоті лисенята", що вийшов під псевдонімом Юліян Шпол. Михайло Яловий був людиною надзвичайно лагідної й доброї вдачі. А редактором музичної літератури був композитор Федір Соболев, мистецької — Максим Лебідь.

Щодня сюди приходили письменники, композитори, перекладачі, мистці, що оформляли видання, й цікавилися долею своїх творів, підписували нові договори про друк, брали або приносили коректуру.

Сімнадцятого липня 1930-го року був соняшний день. По півдні зайшов Юрій Вухналь у товаристві Івана Дніпровського, Тереня Масенка й Сави Голованівського. Голованівський та Вухналь збирались їхати в подорож по Європі, зокрема мали побувати в Італії. Вони хотіли підписати договори на видання нарисів про майбутню подорож, щоб наперед одержати 25% належного гонорару.

У кінці кімнати за столом сидів редактор Мих. Яловий. Привітно зустрівши письменників, він запросив їх сидати. Навпроти нього сів Юрій Вухналь, на якого Яловий спрямував свій усміхнений погляд, чекаючи запитань чи пропозицій.

— Що це ви так допитливо дивитесь? — запитав посміхаючись Вухналь.

— Оце дивлюсь на вас і хочу запитати, чого ви завітали до нас, — каже Яловий.

Вухналь: В таких випадках кажуть, чого принесла вас "нельогкая".

Яловий: Та я ж так і думав сказати.

Вухналь: Ага! В такому разі дозвольте відрекомендуватись... (він встав з стільця і, показуючи розмашистим жестом на себе і на Саву Голованівського, удавано грізно й підкреслено закінчив). "Льогкая кавалерія!"

Всі присутні й редактор музичного відділу засміялись, бо це була не лише влучна гра слів, але й артистична міміка й жестикуляція Вухналя, які смішили всіх. А "легкая кавалерія" — це були тоді на підприємствах та в установах групи комсомольців, які, як непрохані гості, раптово з'являлися для контролю праці. Така "легкая кавалерія" одної ночі відкрила замкнуту шухляду в моєму столі, забрала дуже цінний для мене лист дівчини, з якою я вчився колись, і батьків якої (козаків) НКВД заарештувало й розстріляло поблизу станиці, а її і всю родину вислали на північ. Одночасно тої ночі зник і роман "Чорне озеро" російською мовою, який щойно подарував мені автор.

Потім редактор Яловий в тому ж напівжартівливому тоні став розпитувати їх про майбутню книгу:

Яловий: То ви розкажіть, що це за нариси будуть?

Вухналь: Звичайні нариси про подорож і більше нічого. Але для свіжості можу підпустити трохи й еротики, а як не хочете, то самої чистої ідеології.

Яловий (гойдаючись на похилому назад стільці з тією ж усмішкою): Це все, значить, морем будете їхати? Як би вас там часом не загойдало, глядіть.

Вухналь: То нічого. Ми хильнемо трохи сорокаградусної, так щоб непомітно було...

Яловий бере блянок договору і виповняє його. Там, де має бути прізвище автора, він пише "Іван Ковтун".

Вухналь: Вибачте Михайле Миколайовичу, — заперечує Вухналь, — ім'я нехай буде Іван, а прізвище пишть Колюмб. Розумієте: Іван Колюмб або ще краще — Іван Магеллан, бо ми ж ідемо відкривати ще не знані для нас краї!

Всі знову вибухли сміхом. А Яловий знову питає:

— Почому ж вам платити за авторський аркуш? (Авт. аркуш — 40 тисяч літер). По сто карбованців вистачить?

— Що ви, що ви? Як можна більше! Ви ж знаєте, які тепер ціни на базарі? А, крім того, запевняю вас, що це будуть нариси на чистій морській воді.

Закінчуючи виповняти договір, Яловий запитує:

— Яка ваша адреса? Будинок "Слово"?

Вухналь: Та пишть тепер просто Атлянтійський океан. Мене там кожна акула знатиме!...

Так закінчилась ця весела й дотепна розмова. Решта присутніх більше сміялися та кидали веселі репліки. Але поїхати до Італії Вухналеві так і не пощастило. Голованівському дали дозвіл, а Вухналеві чомусь ні, хоч він і був пролетарського

В. ЧАПЛЕНКО

ПРО ДВІ ПУБЛІКАЦІЇ ОДНІЄЇ СТАТТІ

У цій статті я хочу дещо сказати про взаємини наших редакторів з їхніми позаштатними співробітниками, тобто з тими, що час від часу надсилають свої статті чи й літературні твори до наших періодичних видань. Взаємини редакторів із цими співробітниками не можуть бути такі, як із штатними співробітниками. Якщо із штатними співробітниками редактори мають безпосередні контакти, можуть з ними говорити й робити зауваги до їхніх писань, то з позаштатними редактори таких контактів не мають, а писати листи їм звичайно ніколи. Тим то редагування надісланих писань здійснюється без узгодження з авторами та ще й здебільшого на швидку руч і без уваги на кваліфікацію журналіста чи письменника. А внаслідок цього бувають порушення логіки авторових міркувань та їхнього мовного оформлення. Ці порушення для авторів тим болючіші, що вони звичайно надсилають написані без поспіху, продумані тексти, а ці тексти потім з'являються в попсованому вигляді з їхніми підписами, з їхньою відповідальністю перед громадськістю. Звідси випливає потреба обережного ставлення з боку редакторів до текстів таких авторів, тим більше, що їх, таких авторів, у нас стає дедалі менше. Звичайно, можуть бути випадки, що й кваліфікований автор напише щось ідейно чи з якихось інших міркувань неприйнятне для редакції, — тоді краще такого писання взагалі не друкувати, а не переробляти його на свою уподобу. Якщо є змога, то бажано узгоджувати зміни з автором листовно.

Цих кілька попередніх міркувань я пишу на підставі свого не можна сказати, щоб малого редакторського й журналістичного досвіду: мені на своїм довгій віку довелося редагувати сім різного характеру періодичних видань, а також "позаштатно" надрукувати сотні публіцистичних статей, деяку кількість прозових та віршованих малих фейлетонів, ну, і чимало белетристичних творів. І в мене було багато випадків, коли мій підпис стояв під не зовсім моїми текстами.

Але в одій своїй статті я хочу розглянути тільки один недавній випадок, власне, дві публікації однієї моєї статті.

Ю. ВУХНАЛЬ СМІЄТЬСЯ (Зак. з 6-ої стор.)

походження. А пізніше в час масових арештів і розгрому українських літературних організацій, коли зникло за мурами НКВД понад 240 українських письменників, літературознавців, перекладачів, зник і слабенький здоров'ям, але такий завжди веселий Юрій Вухналь. Помер він на заслання в липні 1937 р.

Крім численних гуморесок, він був автором близько 20-х книжок, серед яких були нариси, оповідання, повісті й романи.

Зважаючи на актуальну для канадських українців справу визвольного руху квебекських французів, я написав статтю "Ще раз про квебекських французів" і надіслав її до двох українських газет — до газ. "Вільний світ" та газ. "Новий шлях". З огляду на наявний у мене фактичний матеріал, використаний у цій статті, у мене не було певности, що в Канаді її надрукують. Але, всупереч моєму побоюванню, обидві ці газети її надрукували.

Першою надрукувала її газета "Вільний світ", 4-го квітня цього року. У цій газеті раніше я опублікував декілька чималих розміром речей і був дуже задоволений тим, що до читачів доходили за її посередництвом мої автентичні думки, з моїм мовним оформленням. Але цим разом цього, на жаль, не сталося. Передусім редактор змінив заголовок, викинувши з нього слово "Ще" і тим зробивши його абсурдним взагалі, а також відірвавши його логічно від того, що сказано в моєму тексті. А в моєму тексті сказано так: "А виступаю (я) в цій справі не вперше". Отже, ясно, що в моєму заголовку оте "Ще" було потрібне. Далі редактор від себе додав підзаголовок "(Від власного кореспондента)". Це недоречно й неприємно для мене вставка. Власні кореспонденти — це постійні співробітники, здебільшого навіть платні, а я за це писання гонорару не одержав (та й не вимагав цього). Крім того, вона нелогічна, бо в моїй статті сказано, що "(я) не знаю канадської суспільно-політичної атмосфери", — а власний кореспондент мусить бути в тій країні чи місцевості, звідки пише, і мусить знати тамтешню "атмосферу". Та найгірше зробив редактор, коли викинув з моєї статті кінцевий абзац, в якому я пояснив, чому я не надіслав цієї статті до "Свободи", де була надрукована моя перша стаття про квебекських французів. Ось він, той абзац: "На жаль, у "Свободі", де була надрукована моя перша стаття про квебекських французів, я вже не можу ніякої статті надрукувати. З початку 1976 р. мене вилучено з числа співробітників цієї газети, вилучено без пояснення причин, тобто учинено так, як чинять у т. зв. СРСР із вільнодумними співробітниками. Ба більше: якщо там карають таких співробітників звільнення з посади, то тут мене покарано тим, що не заплачено мені, пенсіонерові (я не прибуднююсь, а тільки констатую факт) заробленого символічного гонорару за 1975 р. — 60 дол. Це теж свого роду аналогія!" А учинивши цей акт "самоцензури", редактор у примітці до моєї статті, відгукнувся на мій натяк на "самоцензуру" так: "Статтю друкуємо на доказ, що редактори "КФ/ВС" не мають ні страху, ні самоцензури"... Крім того, він поробив мовні зміни, керуючись, либонь, польським мовним чуттям, — повикреслював займенник першої особи "я", пов'язаний з дієсловами і обов'язковий в таких реченнях, як у цьому разі в мене. Я це "я" взяв у дужки в наведених вище речення, а третій випадок тут назо-

джу: "(я) сподіваюся, що"... друкарська коректа в статті добра, за винятком одного випадку — "простіше" замість "просторіше".

У газ. "Новий шлях" мою статтю надруковано 21 травня цього року, і я з приємністю можу сконстатувати, що редактор цієї газети таких великих змін, як у "Вільному світі", не поробив. Але все таки й він не цілком довірливо поставився до мене як до автора. Він хибно змінив: "Це стаття"... на "Ця стаття"... , а також викинув "це" з конструкції "... що це те, чого"... (тут "це" — займенник, а "те" — співвідносне слово в зв'язку між реченнями). У моєму оригіналі було: "Далі йде моє важливе "але": "Але це суперечило"... Перше "але" в мене взято в лапки, і воно означає: "Далі йде моє заперечення". А друге "Але", без лапок, — сполучник між реченнями. Редактор викинув це друге "Але" й двокрапку перед ним і знищив початок цитати. Згідно з харківським правописом, що ним ми користуємось на еміграції, чужомовні прізвища та власні назви з голосним на кінці не підлягають відмінюванню, а редактор надрукував "французові Трудові" і цим поставив мене в прикре становище: читачі ж можуть дивуватися, як, мовляв, той Чапленко, що в інших авторів критикує мову, сам робить такі помилки! Можуть дивуватися читачі й з приводу того, що Чапленко не знає, де ставити коми, бо редактор понаставляв їх там, де їх не повинно бути, і, навпаки, повикреслював мої правильно поставлені. Редактор "Вільного світу" зберіг у моєму тексті українську аббревіатуру "СРСР", а редактор "Нового шляху" "повиправляв" її на російську "СССР". А це свідчить про те, що він не читав моїх статей, в яких я з'ясував, що слово "радянський" як суспільно-політичний термін виникло в українській мові ще тоді, як більшовицької влади не було.

Це моє з'ясування переконало не тільки керівника Українського відділу "Голосу Америки", а й почасти редактора "Свободи", що нещодавно надрукував підвальну статтю Омеляна Пріцака, в якій багато разів ужито слова "радянський". Правда, я не певен, чи це мова самого О. Пріцака (а мова цієї статті взагалі добра), бо в одній примітці сказано, що це переклад із англійськомовного збірника "Рецензія". Та й трудно повірити, щоб у того, хто так неграмотно назвав збірник (в англійській мові цього слова немає, а в українській воно не має значення збірності, і його треба б уживати у множині) була така добра мова. Але це між іншим. Я хотів тільки сказати, що навіть у "Свободі" вживають уже українського слова "радянський". А основне завдання оцієї моєї статті було показати на прикладі розглянутих двох публікацій однієї моєї невеликої статті, скільки прикрого принесли мені ці публікації, хоч їх і редагували приятні до мене редактори. А скільки було в моїй журналістичній діяльності ще гірших випадків та редакторів! Та, мабуть, усіх "перевершив" у безцеремонному каліченні моїх текстів теперішній редактор "Нових днів", донедавна цієї чи не найкращої моєї трибуни, — редактор Вадим Сварог! Але це окрема тема...

РАМЗІ КЛЯРК ВИМАГАЄ ВІД СОВЕТСЬКИХ ВЛАСТЕЙ ПРАВА НА ОБОРОНУ М. РУДЕНКА І О. ТИХОГО

Нью Йорк (УІС "Смолоскип"). У четвер 7-го липня 1977 р. колишній генеральний прокурор ЗСА Рамзі Клярк вислав лист-апел в обороні Миколи Руденка й Олексі Тихого до генерального прокурора ССРСР Романа Руденка, до Верховного Суду УРСР, міністра юстиції УРСР, колеги адвокатів в Донецьку і до амбасадора ССРСР у Вашингтоні А. Добриніна.

Лист має п'ять сторінок машинопису і в ньому Р. Клярк домагається в юридичних органів УРСР і ССРСР уможливити йому підготовку оборони-відклику до вищих судових інстанцій УРСР. Клярк, на тлі советських законів описує хронологію ув'язнення М. Руденка і О. Тихого від лютого аж до 29-го червня 1977-го року, коли вони були засуджені на сім і десять років ув'язнення та по п'ять років заслання. Р. Клярк стверджує, що суд над Руденком і Тихим порушив конституцію ССРСР, кримінальний і кримінально-процесуальний кодекси УРСР, Деклярацію Прав Людини ООН, конвенцію про громадянські політичні права й Гельсінський Заключний Акт. Далше він навів цілий ряд практичних прав, які мають громадяни в ССРСР і які порушило советське правосуддя.

Свій лист Р. Клярк закінчує проханням дозволити йому заступати засуджених у кінцевій стадії, цебто перед апеляцією до вищих судових інстанцій та видати йому відповідні документи для поїздки в Україну, щоби зустрінутися з ув'язненими, представниками влади, родинами й свідками та підготувати апеляцію у їхній справі.

В той самий день, коли Клярк вислав свій лист-апел до советських властей, його відвідав в ранішніх годинах д-р Андрій Зварун, голова вашінгтонського Комітету Гельсінських Гарантій для України. В півторагодинній розмові вони обмінялися думками відносно реальних можливостей та практичних оборонних заходів Руденка й Тихого. Клярка цікавило багато подробиць з діяльності київської Української Гельсінської Групи, найновіші інформації про процес в Дружківці та виступи представників вашінгтонського Комітету в Београді, про що його обширно інформував д-р А. Зварун.

У п'ятницю 15 липня д-р А. Зварун знову відвідав Р. Клярка, передав йому найновіші інформації про суд над Руденком і Тихим, англomовні видання "Смолоскип-у", як також альбом "Нездоланий Дух", творчість українських жінок-політв'язнів в ССРСР.

Звертаємо увагу читачів на зміну цін за журнал. Нові ціни подані на зворотньому боці обкладинки.

Нова Стареча Пенсія

НІЧОГО НЕ ЗМІНЮЄТЬСЯ . . . ХІБА НА ЛІПШЕ

Програма старечої пенсії, до якої недавно парламент вніс поправки, бере до уваги майбутність.

Якщо ви тепер вже на пенсії, для вас *нічого не змінилося*. Ваша пенсія буде дати така сама, як була досі.

Також, якщо ви тепер живете тут і маєте понад 25 років життя, *нічого не мусить змінитися*... хіба ви цього забажаєте самі.

Якщо вам сповнилося 25 років і ви вже тут перебували (після вашого 25 року) або мали іміграційну візу, коли затверджено ці поправки, ви матимете до вибору — на 65 році життя — чи брати пенсію згідно з старими правилами, чи брати її згідно з новими. Це ви мусите самі вирішити.

Під новими правилами... *справи змінюються на краще*. Кожний буде трактований однаково. Якщо вам не сповнилося 25 років і ви

- народилися тут і мешкали тут
- народилися тут, але виїхали
- народилися тут, виїхали і знову повернулися
- прибули сюди як емігрант

висота основної старечої пенсії, яку ви отримуватимете на 65 році життя, залежатиме від кількості літ, які ви перевели в Канаді після вашого 18 року життя.

Щоб кваліфікуватися взагалі на пенсію, ви мусите жити в Канаді принаймні 10 років після вашого 18 року життя. 40 років в Канаді (після 18 року життя) дають вам

повну пенсію, 20 років — пів пенсії, 10 років — чверть пенсії. Усі ті, які жили в Канаді принаймні 20 років, отримуватимуть пенсію далі, коли виїдуть закордон.

Що більше, Канада буде старатися заключити договори з іншими країнами, щоб імігранти, які вплачували вкладки на пенсію у своїх попередніх країнах, могли перенести свою контрибуцію, коли прийдуть до Канади. Очевидно, це буде заключено тільки з тими державами, які погодяться на обосторонню умову з Канадою.

Залежно від заключення таких умов, приблизно 500.000 жителів еventуально зможуть користати із своїх пенсійних внесків, вложених закордоном.

Це нові правила щодо старечої пенсії. Було б добре, якщо ви розповіли б про це своїм батькам, своїм своякам чи приятелям, які незабаром будуть зголошуватись на старечу пенсію.

Якщо маєте якісь запитання чи бажаєте докладнішої інформації, звертайтеся до найближчого бюро Старечої пенсії Канадійського пенсійного плану. Ми радо дамо відповідь на ваше питання та всі всі інші поради.

Health
and Welfare
Canada

Marc Lalonde,
Minister

Santé et
Bien-être social
Canada

УКРАЇНСЬКІ ДИСИДЕНТИ

(Продовження з 3-ої стор.)

прийом до вузів дітей української інтелігенції. Закрита дорога до вищої освіти дітям колишніх і теперішніх політв'язнів. Іншими словами, закриті двері до вищих наукових закладів мільйонам української молоді.

Українська історична наука тепер заборонена. Натомість у наукових закладах фабрикуються різні фальшивки, що затерти історичну правду минулого нашого народу. Отже робиться все, щоб вирвати з народу його історичну пам'ять, знищити його мову й культуру, знищити саму суть української нації — національну індивідуальність і таким чином перетворити український народ на покійного раба. Заборонено цілком українську художню літературу на історичну тематику. На одному із засідань Політбюро КПУ в 1973 році, прийнято таємне рішення, що всі наукові журнали, які ще виходять українською мовою або паралельно двома мовами, поступово перевести виключно на російську мову. Заборонено цитувати або згадувати в публікаціях десятки українських авторів. На цю кагебівську листу попали й наш покійний Митрополит Іларіон, св. пам'яті Іван Павлович Багрянний та інші.

Це лише кілька прикладів жахливого погрому всього українського, що його переживає розп'ята Україна. Її оборонці — українські дисиденти мають до диспозиції лише єдину зброю — советську конституцію. Покладають вони велику надію на співчуття та підтримку громадян і урядів країн Заходу, та на акції своїх земляків за кордоном.

Другою потрясаючою подією це було підписання 35-ма країнами, включно з Советським Союзом, Гельсінської Угоди 1-го серпня 1975 року. У цю Угоду, в питання безпеки й співпраці в Європі між Москвою і Заходом також включено Деклярації про права людини, які нації зобов'язалися дотримуватися. ССРСР підписав згадані Деклярації без жодного застереження, бож, як відомо, Москва ніколи ніяких подібних договорів не дотримувалася і не збирається дотримуватися. Ця ганебна угода, якої довгий час домагалася Москва від Заходу, визнала й затвердила "статус кво", історичне право домінації Російської Імперії над народами Сходу Європи включно з українським, викликала обурення й протести українців і інших етнічних груп на Заході. Її вважається, як приречення на поталу дисидентського руху в Україні й інших республіках ССРСР та його сателітах, як надання Москві нагоди остаточно розправитися з десятками тисяч політв'язнів, що надіялися бодай на моральну підтримку досі мовчазного Заходу.

Коли відбувалася Гельсінська Нарада, на Україні ходили чутки, що незабаром буде амнестія, що нарешті діти обнімуть своїх батьків, яких вони ніколи не бачили на волі. Та в скорому часі переконалися, що це були марні надії і сподівання. Москва видала в мільйонах примірників брошуру Гельсінської Угоди та Деклярацій. Коли в Україні й інших республіках громадяни почали домагатися людських прав поданих в брошурі, то

влада не тільки припинила дальший друк цієї брошури, але й сама брошура швидко зникла.

Дисидентський рух в Україні прийняв Гельсінську Угоду як ще одну перемогу Москви над Західним Світом, а деклярації згаданої Угоди використовує як засіб дальшої боротьби за людські й національні права.

9-го листопада 1976 року в Києві, створено Українську Громадську Групу Сприяння Виконанню Гельсінських Угод. До цієї Групи увійшли відомі українські патріоти, з них майже всі колишні або теперішні політв'язні. Це письменник-фантаст Олесь Бердник, колишній генерал-майор Петро Григоренко, юрист Іван Кандиба, юрист Левко Лук'яненко, активна дисидентка Оксана Мешко, історик Микола Матусевич, інженер Мирослав Маринович, мікробіолог Ніна Строката, учитель Олексій Тихий і відомий український поет і прозаїк, автор понад двох десятків книг — Микола Руденко, який став керівником Групи. Ця Група поставила собі за мету:

1. Сприяти ознайомленню широких кіл української громадськості з Деклярацією Прав Людини. Домагатися, щоб цей міжнародний правовий документ став основним у стосунках поміж Особою і Державою.

2. Домагатися, щоб на всіх міжнародних нарадах, де мають обговорюватись підсумки виконання Гельсінських Угод. Україна як суверенна європейська держава і член ООН була представлена окремою делегацією.

3. З метою вільного обміну інформацією та ідеями домагатися акредитування на Україні представників закордонної преси, створення незалежних пресагенцій тощо.

Своїм головним завданням Група вважає ознайомлення урядів країн-учасниць і світової громадськості з фактами порушень на території України Загальної Деклярації Прав Людини та гуманітарних статей, прийнятих Гельсінською Народою. Про недотримання згаданих деклярацій на території України, Група видає на осуд світової opinio Меморандум ч. 1, який підписали всі її учасники, та тісно співпрацює з Групою Сприяння Виконанню Гельсінської угоди в ССРСР — в Москві.

До речі, про співпрацю українців і росіян російська дисидентка, що тепер перебуває на Заході, Людмила Алексєєва заявила, що між українцями й росіянами існує співпраця і вироблена дружба лише в концтаборах та між дисидентськими рухами. Вся інша співпраця — це видумка та пропаганда влади.

Вже на самому початку Українська Громадська Група Сприяння Виконанню Гельсінських Угод зазнає переслідувань з боку КГБ. "В ніч на 10-го листопада 1976 року було розгромлено помешкання керівника Групи Миколи Руденка. Невідомі особи закидали вікна цеглою. Кілька хвилин будинок здригався від ударів — сусіди гадали, що стався землетрус." Під час цього погрому, цеглиною було поранено члена Групи Оксану Мешко. Міліція відмовилася скласти акт злочину і за тиждень часу сконфіскувала цеглу як доказ. Так про це варварство інформує згаданий меморандум. Журнал "Тайм" за 21-го лютого 1977

року, що присвятив це число дисидентському рухові в Советському Союзі і його сателітах, оприлюднив такі звірства КГБ. "КГБ вдерлося в помешкання Миколи Руденка, голови Київської Групи Сприяння Виконанню Гельсінських Угод. Агенти понижили речі в помешканні й роздягнули донага його дружину, щоб її принизити. Руденка й Олексу Тихого забрали в тюрму".

Миколу Руденка судили на закритому суді. Він не мав ні адвоката, ані не допущено на суд будь-кого з його родини чи знайомих. Натомість на суді було біля 30-ти кагебістів. За одну декларацію і один меморандум, Руденко дістав найбільший вирок покарання: 5 років тюрми і сім років заслання. Його здоров'я дуже погане. За ним дружина доглядала, як за дитиною, і цей вирок був вироком смерті. Російські дисиденти такі заяви й меморандуми опубліковують сотнями і влада їх не арештовує. Це свідчить про те, що гніт над українськими дисидентами багато більший, ніж над російськими.

На початку цього року, права людини стають об'єктом міжнародної політики. Новообраний президент Сполучених Штатів Америки, Джимі Картер стає пропагатором та оборонцем людських прав у світі. Права людини в ССРСР стають невід'ємною частиною закордонної політики США. Тепер у Београді, країні-учасниці Гельсінського Договору, що зібралися для перевірки дотримання згаданих декларацій, ставлять Права Людини на порядок обговорень та звітувань. Наразі Москва пробує всіма способами викрутитися від звіту перед світом. В недалекому майбутньому, наївний Захід сам переконується хто саме виграв підписанням згаданого договору та використовує детант для імперіялістичних цілей. Одне можна з певністю сказати, що преса країн демократичного світу, насвітлюючи дисидентські рухи та порушення Декларації Людських Прав беззаконною владою ССРСР, формує громадську opinie світу і змушує Москву на поступки. Одноголосна резолюція Канадського Парляменту, домагання міністра закордонних справ Канади Мітчела Шарпа, а пізніше Allan MacEachen, звіту від Громіка про долю і стан здоров'я Валентина Мороза, про що міністер закордонних справ ССРСР був змушений звітувати, подаючи навіть такі дані як тиск крові, вага й інші деталі про політв'язня; підписання і опублікування в пресі Заходу петицій професорами університетів, публіцистами, психіатрами, громадськими та політичними діячами, акції громадських комітетів в обороні Мороза й інших українських політв'язнів, голодівки та демонстрації українських патріотів біля советських амбасад — всі ці акції ставлять Москву в дуже не вигідне становище й цим врятовують життя багатьом дисидентам та політв'язням. Плющ, Амальрик, Буковський, Алексеєва й інші дисиденти неодноразово стверджували, що всякі акції за кордоном приносять в'язням та дисидентам на волі полегшення.

Українська Громадська Група Сприяння Виконанню Гельсінських угод у Києві, у своїм меморандумі ч. 1, про це писала так:

"І якщо світова громадськість не послабить моральної підтримки, якщо преса та радіо західних країн приділятимуть більше уваги боротьбі за

Права Людини в ССРСР — найближче десятиліття стане періодом великих демократичних перетворень у нашій країні".

Дехто з українців вважає, що акції української спільноти в обороні Мороза й інших політв'язнів — це суто католицько-бандерівська афера, до якої вони не мають бажання прилучатися. На це можна просто відповісти умовним припущенням: а що якби Україна колись збройно боролася за свою незалежність і бандерівці пішли б їй на поміч. Що ми мали б робити? Сказати ні, ми не підемо, бо там бандерівці воюють? Чимало українських громадян на Заході (в Канаді) твердять, що різні демонстрації, петиції та інші українські акції не тільки не допоможуть нашим землякам, а навпаки ще їм пошкодять і спричиняться до ще більших репресій влади. На це хай краще відповідають свідчення самих дисидентів, що вирвалися на волю. Ось, приблизно, що розповіла дисидентка Людмила Алексеєва.

"Тишею нікого не врятували. Політв'язні відразу відчують полегшення, якщо є тиск із Заходу. Якраз цей тиск і врятував Мороза. Коли він сидів у Володимирській тюрмі і розпочав голодівку, а на Заході почалася акція в його обороні, то він відразу відчув полегшення. Влада почала звертати увагу на його прохання і він дістає лікарську опіку. Коли він відчув, що за ним турбуються за кордоном, це його безмірно піднесло на душі. Влада робила тиск на його батька та дружину, щоб вони умовили його припинити голодівку. (Коли Мороза посадили у Володимирську тюрму, то він заявив своїй дружині Раїсі, що він ніколи не виживе двох років в тюрмі, що й було причиною його голодівки. Коли до нього з Заходу посипалися телеграми та поштівки моральної підтримки, то він сказав, що тепер легше витримати). Під час побачення Мороза з його дружиною та батьком, тюремна адміністрація дає замість регулярної кімнатки гарно умебльовану з килимами та фіранками кімнату. Це було небувале явище. Групи туристів з Заходу заходили до Володимирської тюрми і заявляли, що вони чули, що тут сидить Мороз і прийшли його відвідати. Можемо собі уявити реакцію тюремної адміністрації.

Сталася ще одна неймовірна подія. Під час змагання хокею між Канадою і ССРСР в Торонто, що його прямо передавали в Советський Союз, на екранах телебачень раптом з'являється гасло "Свобода Морозові". Не переставав дзвеніти телефон у Раїси Мороз, який був якийсь час відрізаний. Однак телефонічна комунікація з-за кордону до Раїси Мороз вже не допускається. Ось ще один приклад, що влада боїться. Мати одного політв'язня мала офіційний ескорт. Їде вона зі Львова, щоб побачитися з сином на заслання, з нею їде кагебіст. Бідна мати турбується, що вона буде з ним робити 2-3 дні в Москві. Кагебіст її заспокоює, що він все поладить. У Москві він купив їй квиток і не треба було чекати 2-3 дні, як це інші мусять. Кагебіст, як реп'ях, подорожує зі старенькою матір'ю аж до самого концтабору. Така сама подорож була й назад, до Львова. Цей кагебіст доглядав, щоб старенька мати нікому, нічого не розказала.

Відомий дисидент Андрей Амальрик у своїй

Ол. ПОШИВАНИК

ВІДКРИТТЯ ОСЕЛІ "УКРАЇНА"

Зліва направо: голова ЦК ОДУ-М-у Віктор Педенко, дружина Роберта Ітона, член Онтарійського Парляменту Роберт Ітон (промовляє), президент корпорації "Україна" Микола Співак, Владика Микола Дебрин.

У суботу 4 червня 1977 р., в Лондоні, Канада, відбулося офіційне відкриття одумівської оселі "Україна", з бенкетом, концертном та забавою. О 5:30 вечора, член Онтарійського Провінційного Парляменту Роберт Еатон розрізав стрічку перед дверима головного, повністю закінченого будинку. На бенкеті, де було приблизно 550 осіб за столами, як звичайно, прочитано ряд привітів та промов. Промовцями були: голова ЦК

ОДУМ-у Віктор Педенко, Владика Микола, голова оселі Микола Співак, представники місцевих і федерального урядів та інші. Тут також представили колишнього власника старої ферми, яку перетворено на оселю для молоді, з прекрасною прибутковою залюю.

У концерті взяв участь танцювальний ансамбль "Веснянка". Керівник його Микола Балдецький спочатку хвилювався, бо бракувало кількох передових танцюристів. Проте, він заспокоївся, коли присутні гості, між ними багато англійців-канадійців, обдарували танцюристів гучними оплесками, а на кінець — просто овацією. Між танцями, співочий гурток "Барвінок" дівчат філії Торонто гарно виконав кілька побутових пісень, а тріо бандуристок (дівчат-молодиць) своїм співом та грою на бандурі зачарували присутніх.

Після концерту заграла оркестра "Соловей", а гості — одні пустилися в танці, інші помандрували прохолодитися, а ще інші пішли шукати старих і нових знайомих.

**

В авті діти щипаються, верещать, СіБі скреготить, вітер навколо відкритого Ренольта свистить, за керівницею, я натискаю на педалью — додому поспішаю.

Іду й думаю, пригадую приємні хвилини свята та враження з оселі "Україна". Почав подумки перераховувати ексекутиву й управу оселі та й дивуюся проробленій праці на оселі, дивуюся, як ці люди витримують довгі години її. Дивуюся, як вони, незважаючи на труднощі та перешкоди, фізичну й ментальну пресю, все ще працюють. Ніхто не може всіх задовольнити, не завжди виходить, чи має виходити "по-моєму". Часом з компромісами, часом із твердою рукою праця далі йде й мусить далі провадитися.

статті "Людські Права в Советському Союзі дістають підтримку Заходу", що була поміщена в "Торонто Стар" 20-го червня цього року, сказав:

"Якщо Картер буде продовжувати тверду лінію за людські права, советська влада буде змушена багато більше рахуватися з дисидентським рухом. Цілком неправда, що останні арешти в ССРСР були відповіддю на Картерові заяви. Ці арешти були пляновані раніше. Заяви Картера спасли багатьох людей від можливих арештів".

Думаю, що цих прикладів досить, щоб відповісти на останнє питання.

Справа підтримки українських дисидентів та політ'язнів мусить бути на порядку дня кожної нашої організації чи громади, кожної української людини, де б вона не перебувала, поза межами своєї Батьківщини або Батьківщини її батьків, хай хоч один раз задемонструє свій осуд режиму та солідарність зі своїми земляками перед советською амбасадюю, хай підпише бодай одну петицію, хай хоч раз підтримає матеріально наші громадські інституції в обороні політ'язнів, хай підтримає хоч раз видавництва, що опубліковують документи та свідчення наших дисидентів, хай виявить хоч раз будь-яку солідарність з своїми братами. Не будьмо байдужі до простягнутої руки нескорених оборонців і мучеників розп'ятої України. Потиснімо її.

Фрагмент з відкриття оселі
"Україна"

**Тріо бандуристок
"Червона рута".**

Зліва направо: Олександра Микитенко, Стефанія Колтало, Наталія Груненко.

Іду й думаю собі: чи цим людям потрібна слава? — Вони знають, що в громадській праці немає слави, немає вдячності. А вони вперто все ще працюють, бо започаткована робота ще не завершена. Найлегше було б передати керівництво й роботу іншим, а собі взяти газету, "усе знати" та й мудрувати-політикувати. А ще легше було б у кліматизованій хаті, закинувши ноги на стілець, з найкращим коньяком у руках та гаванською сигарою в зубах сидіти на м'якій каналі й дивитися в "ідіотську коробку" (так американці називають телевізію). Ні. Вони на це не пішли, бо... бо це громадські діячі, це чорнороби, це справжні патріоти, ідеалісти з непохитною вірою в добре діло для української молоді, української громади. Вони відклали особисті приємності й задоволення. Забули образи й розчарування і уперто прямують-працюють, щоб завершити заплановане: "чарівний-прекрасний клаптик української землі на американському континенті".

Вибране керівництво оселі тепер, як ніколи, потребує щирої моральної підтримки, потребує обі-

цяних позик, щоб швидше провадити дальшу розбудову оселі, зокрема на літні табори — бараки та басейни.

Довго їхав, довго думав — отак і в'їхав у Вітряне місто. Думки обірвалися — радіо дійсність нагадало. На вулиці Дівіжен серед ночі банди порторіканців б'ються і стріляють, там авто, там будинок підпалили, там б'є амбулянс, а тут ревуть пожежні машини. Приїхали ми додому — до Чикаго.

В добру пам'ять покійної моєї матері

НАСТІ АНДРІЙВНИ СТОВБА

що відійшла від нас у Парма, Огайо, на 75-му році життя, 6-го лютого 1977 року, дарую 100 дол. на "Молоду Україну".

Син Олександр Ф. Стовба

Олег С. ПІДГАЙНИЙ

ЗАСНОВУЄТЬСЯ УКРАЇНСЬКИЙ ЗВУКОЗАПИСНИЙ АРХІВ

У Торонто почалася праця над створенням Українського Звукозаписного Архіву. Такі архіви уже давно існують при інституціях державних націй. І вже крайній час, щоб боротьба за визволення України була зафіксована на звукозаписній стрічці.

Цей архів складався б із записів на звукострічці спогадів про визначних діячів та про події боротьби за державність українського народу від 1914 р. до 1949 р. Крім запису голосів видатних свідків чи діячів цих подій, бажано також записати спогади звичайних осіб, які були свідками подій в історії нашого народу.

Збирання та збереження голосів наших видатних діячів та їхніх спогадів чи спогадів про них їхніх сучасників, це дуже занедбана ділянка українського наукового життя. Цей метод збереження змагань і досягнень України бажаний ще й тому, що певна неформальність, а часом і несподіваність запиту, часто спонукує до пригадування цілкомито забутих подій або й тих часів, які людина воліла б не згадувати. В окремих випадках про певні події, що їх науці треба знати, людині просто не піднімається рука писати, а на пряме запитання в неформальній атмосфері, вона інколи й відповість. Інтерв'ю чи спогади можуть бути засекречені, на особисте бажання даної особи, чи до смерті, чи на певний час.

В Українському Звукозаписному Архіві має бути повна соборність і толерантність усіх партійних українських угруповань, де єдиним критерієм була б наукова оцінка причетності даної особи чи руху до дипломатичної або військової боротьби за Україну. Таким чином Січові Стрільці, Армія УНР, ЗУНР, УГА, УВО, Карпатські Січові Стрільці, ОУН, УПА, УГВР, ДЦ УНР в екзилі, з затриманням соборної УНР, як провідної ідеї і тла визвольної боротьби, є серйозними об'єктами наукових студій. Такими є й ті інституції, що також боролися за державність; церковні, осяяні величними постатями митрополита Липківського, митрополита Шептицького, митрополита Огієнка, кардинала Сліпого, а так само й економічні, культурні та інші.

Соборність має бути й у створенні керівного тіла, Ради Архіву, якій з часом передадуть оригінали зібраних матеріалів для остаточного збереження, з затриманням однієї копії усіх стрічок для дослідника. Таким чином буде запевнене збереження принаймні однієї копії усіх стрічок та їх автентичність. Якщо Рада буде соборницька, а такою вона й має бути, базована на повній консолідації усіх політичних напрямків української громади Канади, США, Європи й Австралії, за винятком радянофільських груп, то Український Звукозаписний Архів відбиватиме усі творчі сили української громади у Вільному Світі. Можна вважати, що, при загальній підтримці,

Архів, як строго наукова інституція, міг би стати всенациональним здобутком не лише української громади Вільного Світу, а й України, поневоленої Росією.

Періоди доби боротьби за державність є такі:

- 1) Події 1-ої Світової війни та Великої Революції, 1914-1923 рр.
- 2) Боротьба проти займанців, 1923-1939 рр.
- 3) Події 2-ої Світової війни, 1939-1949 рр.
- 4) Події від 1949 року до сьогоднішнього дня.

Робота Українського Звукозаписного Архіву вже почалася. Записано інтерв'ю з сотником Петриком, що має 92 роки (Вашінгтон), на 2½ години. Маємо його спогади про М. Грушевського, С. Петлюру, В. Винниченка, ген. Гренера і полк. Коновальця. Сотн. Петрик разом з полк. Коновальцем був на першому засіданні УВО. Теж записані спогади старшого десятника Петра Сокольського, віком 94 р. (Торонто), які кидають нове світло на визволення і втрату Києва 31-го серпня 1919 р. Так само цікаві його побутові спогади: по тифові, як галицький жовнір, пішки дістався з Кам'янця-Подільського до Підгайців, а Збруч перейшов не мостом, а весняним льодом. Також записані спогади сотн. Бойцуна (Торонто), що одним з перших входив у Львів на прикінці червня 1941 р. по втечі більшовиків.

Закликаємо українське громадянство підтримати цю справу. Зокрема потрібні інформації з адресами тих громадян, переважно старших, що були свідками великих подій у ХХ ст.

Іде мова не лише про загальновідомих осіб, а й про громадян, що просто були свідками великих подій чи за часів революції та зриву, чи за часів революційної боротьби проти поляків та пацифікації, подій Великого Голоду на Україні 1932-1933 років, трагедії Вінниці й пізнішої боротьби.

Будь-які інформації, завваги та побажання просимо посилати на адресу:

Dr. Oleh S. Pidhainy
Ukrainian Oral History Archives,
P.O.Box 31, Postal Sta. E.
Toronto, Ont., M6H 4E1, Canada

А. КАМІНЧУК

*Облітають квіти, обриває вітер
пелюстки печальні в синій тишині.
По садах пустинних їде гордовито
осінь жовтокося на баскім коні.*

*В далечинь холодну без жалю за літом
синьоока осінь їде навмання.
В'яне все навколо, де пройдуть копита,
золоті копита чорного коня.*

*Облітають квіти, обриває вітер
пелюстки печальні й розкида кругом.
Скрізь якась покора в тишині розмита,
і берізка гола мерзне під вікном.*

ОДУМ У ПОШАНІ ГОЛОВНОМУ ОТАМАНОВІ СИМОНОВІ ПЕТЛЮРИ

А. ЮРИНЯК

Бавнд Брук, Н. Дж. (О. Ш.). Філія ОДУМ-у Сомерсет-Бавнд Брук 22-го травня 1977 р. влаштувала Академію, присвячену св. п. Головного Отамана Українського війська і фльоти та Голови Директорії Симона Петлюри. Безпосередньо перед академією о. прот. П. Фалько відправив урочисту панахиду в Церкві-Пам'ятнику. Юні одумівці з прапорами і спів хору доповнювали урочистість сумної відправи. Точно в 1-ій год., як і було подано в оголошенні, розпочато академію оригінальним виконанням американського гімну на бандурі А. Павленком. Володимир Григоренко, голова філії, коротким словом і вшануванням однохвилинною мовчанкою поляглого Голови держави, відкрив академію і даліше проводив програмою.

Отаман І. Лютий-Лютенко, живий свідок українських визвольних змагань під проводом С. В. Петлюри, у своєму вступному слові підкреслив важливе значення сьогоднішньої академії з уваги на те, що її підготувала й виконує молодь — третє покоління Петлюри. Юний одумівець Віктор Сизоненко продеклямував вірш М. Битинського "Лицар чести — Симон Петлюра". Андрій Шевченко, виховник Юного ОДУМ-у, в своїй промові підкреслив значення великих провідників, яким був Симон Петлюра, для народу, з якого вони походять, а особливо молодого покоління. Зокрема тут, українська молода людина, живучи між своїми ровесниками інших національностей, зможе легше затримати свою ідентичність, коли знатиме про великих політичних провідників свого народу.

Приємно було слухати, як юні одумівки О. Шевченко й Л. Крючко виконували на п'яніно "Серенаду" Й. Гайдна.

Відомий в Бавнд Бруку молодий декламатор юний одумівець Петрусь Павленко полонив слухачів декламацією вірша "Симон Петлюра" М. Щербака.

Завжди цікаво спостерігати виступи молоді, а особливо, коли ті виступи пов'язані з нашою українською традицією чи українським національним музичним інструментом — бандурою. Тому не дивно, коли присутні нагороджували щирими оплесками гурток юних бандуристів під керівництвом виховниці Юного ОДУМ-у Н. Павленко. "Гетьманський танець" і "Козацький марш", виконані на бандурі завжди творять моноліт краси.

І коли на закінчення програми з молодих грудей вирвалося "Ще не вмерла Україна"..., підхоплене присутніми, тоді знову вливається в душу віра, "що близько час — і спалахне розплата..."

**НЕ ЗАБУДЬТЕ
ВІДНОВИТИ
ПЕРЕДПЛАТУ
СВОЄЧАСНО!**

ПАМ'ЯТІ СИМОНА ПЕТЛЮРИ

В країні, де люд хуторянином став,
Згубивши ім'я й давніх літ ідеал,
Де буйна стихія — руїнна, сліпа
Зродила дикунські ватаги Махна,
Село боронило лише "хату скраю",
А хижа Москва затягала "до раю", —

Устав муж Полтави руїну спинить
І волю України та честь боронить:
Сплелись у нім ніжність, народу любов
І предків дух мужній, козацька кров.

Закликав відважно Петлюра синів
І в бій за Україну сміливців повів.
Замало було їх, що волю кохали,
Та мужньо на ворога грізного встали.
І кров'ю стікали в нерівних боях,
Голготою був героїчний їх шлях.

Далеко в чужині Отаман загинув...
Та слава карбує ім'я у віках,
Бо перший пізнав, що жакливу руїну
Потрапить спинити лиш збройна рука.

Ім'я України, затерте віками,
Збудилось-вернулось Петлюри боями.
А з тим колись встане й народна держава —
Без ласки Москви, без опіки Варшави!...

(Із збірки "Людам і собі")

ЩЕ МОЖНА НАБУТИ КНИЖКУ

проф. Василя Чапленка

"МОВНА ПОЛІТИКА БІЛЬШОВИКІВ НА УКРАЇНІ В 1950-60 РР.",

що її видав Український публіцистично-науковий інститут 1974 р.

Ця книжка — збірка статей, в яких автор з фаховою уважністю простежив і прокоментував мовну політику більшовиків на Україні від початку й до кінця згаданого періоду — періоду т. зв. хрущовської відлиги. У книжці як додатки надруковано ще дві статті — "Українці і російська мова" та "Про російську літературну мову".

Ціна книжки 6 дол. Замовляти:

Mrs. Anna Krawczuk
26 William St.

Maplewood, N. J. U. S. A. 07040

Юні одумівці в Ошаві, Канада

(Допис на стор. 21)

**Тріо одумівських бандуристок
на фестивалі в Давфин, Канаді**

До Редакції "Молодої України"
Торонто, Онтаріо, Канада

Вельмишановний Пане Редакторе!

У "Молодій України", ч. 256, 1977 р., на стор. 23, був прекрасний репортаж "Україна" авторства Каті Волковець. Той репортаж такий прекрасний, що Ви із свого боку мусли би звернути увагу читачам на нього! Де ж таки, така молода дівчина й виконала таку оригінальну роллю пропагаторки України, та ще з таким завяттям боронила її, і хоч обставинами була примушена писати про ССРСР, все таки Україну представила в доброму світлі.

Одним словом я був просто зворушений таким дипломатичним виступом молодої українки перед чужим форумом. Як би таких було побільше!

Тій прекрасній Каті Волковець хочу послати один українознавчий дарунок, тому прошу у Вас прислати мені її адресу.

Посилаю Вам моні ордер на 6.50 доларів на продовження моєї передплати на "Молоду Україну" на дальших 12 чисел.

Бувайте здорові! Дякую Вам! Вибачте за клопоти!

Г. ГОРДІЄНКО

ОДУМІВЦІ ЧІКАГО, ГОШЕН І ЕЛКГАРДУ ЗДАЛИ ДРУГУ ПРОБУ

Провідники та дорадники ОДУМ-у Чікаго ще 1976 року розпочали серію різних семінарів, щоб підготувати своїх членів до Другої Одумівської Проби. Молодь ОДУМ-у, ще ще тепер ходить до шкіл українознавства, виявила більше зацікавлення в здобутті ступеня старшого виховника-провідника. А молодь, що раніше ходила до школи українознавства і вже закінчила її два чи три роки тому, виявилась більше пасивною. Лише одиниці з них були учасниками семінарів та здали іспити.

Щоб здобути ступінь старшого виховника-провідника, який дає право членові ОДУМ-у бути вибраним на всі пости в управах філії, коша свого осередку чи Центрального Комітету ОДУМ-у, член має здати Другу Одумівську Пробу, яка складається з чотирьох частин, та відбути дворічні двотижневі табори для виховників Юно-го ОДУМ-у.

Учасниками семінарів у Чікаго були одумівці філії Чікаго, штат Іллінойс, та одумівці з міст Гошен та Елкгарт в штаті Індіана.

Іспити з частини першої "організаційного знання ОДУМ-у" ще в квітні 1976 року здали: Володимир Коновал, Тарас Кохно, Лариса Яскевич, Олена Багнівська, Віктор Швець та Анатолій Коломиєць. У січні 1977 року з цієї частини здали іспит: Юрій і Орися Завертайло, Тарас Коновал, Іван Косогор, Наталя Коновал, Маруся Луппо, Віра Павленко, Іван Гулевич та Ліза Луценко.

Друга частина Другої проби включає українську історію, географію та літературу. З другої частини іспит здали: Юрій і Орися Завертайло, Тарас Коновал, Тарас Кохно, Наталя і Володимир Коновал, Іван Косогор, Маруся Луппо, Ірка Луппо, Віра Павленко, Оля Татко, Лариса Яскевич, Олена Багнівська, Ліза Луценко і Віктор Швець.

Іспит з третьої частини, суспільно-громадське вироблення, знання про СКВУ, УККА, КУК, всі забезпечені союзи, наукові установи, партії та інше, здали: Маруся Луппо, Тарас Коновал, Олена Багнівська, Віктор Швець.

Четверту частину, Другої проби, Практичні знання — таборування, перша допомога, добра поведінка, впоряд та інше здали: Юрій і Орися Завертайло, Тарас Коновал, Іван Косогор, Наталя і Володимир Коновал, Маруся Луппо, Віра Павленко, Ірка Луппо, Лариса Яскевич, Анатолій Коломиєць, Іван Гулевич, Ліза Луценко та Віктор Швець.

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ ЗСА ЦІКАВИТЬСЯ ПИТАННЯМ УКРАЇНИ

Вашінгтон (УІС "Смолоскип"). У вівторок 12 липня 1977 р., на доручення президента Дж. Картера, Державний Департамент ЗСА викликав на розмову д-ра Андрія Зваруна, голову вашінгтонського Комітету Гельсінських Гарантій для

України, який є також віцепрезидентом "Смолоскип-у" для зовнішніх справ. Запрошення це зроблене у висліді чисельних телеграм, звернень і листів Комітету Гельсінських Гарантій до президента Картера і державного секретаря Сайруса Венса в справі київської Української Гельсінської Групи й арештів її членів.

Розмова д-ра А. Зваруна відбулася в бюро советських справ Державного Департаменту і тривала дві години. Під час розмови обговорено в першу чергу питання ізоляції України — дипломатичної і по лінії інформації через пресу й акредитованих західних кореспондентів. Як перший крок у напрямку розв'язання цієї справи буде відкриття американського консульства в Києві, який буде першим західним консульством у столиці України.

У розмові багато уваги було приділено справі засуду Миколи Руденка й Олексія Тихого. Повздержливість президента Картера й Державного Департаменту у їхній справі пояснюється дуже малим зацікавленням американських громадян, а в тому й американців українського походження їхньою долею, порівняльно до масових акцій в обороні Ю. Орлова, А. Гінзбурга й А. Шаранського. Як приклад реакції советських дипломатів на оборонні акції в ЗСА, представник Державного Департаменту розказав про процедуру передання представництву ССРСР у Вашингтоні резолюції стейтової легіслатури Пенсильвенії в обороні В. Мороза, яку кінець-кінцем це представництво було змушене перебрати.

Крім цих двох основних справ — ізоляції України та засуду Руденка й Тихого — в часі розмови порушено питання еміграції, Београдської конференції, видвигнення українського питання на сторінках "Вашингтон Пост", порушення людських і національних прав в Україні та інші пов'язані з цим справи.

КНИЖКИ — "ЗАГРОЖЕНИЙ ВИД"?

Мистецтво читання занепадає разом з бажанням читати. Передова стаття у "Ньюзвік" коментує, що "тепер, в пословині 1970 р.р., ми бачимо невловимий, але незаперечний поворот геть від цих речей"... Вона обсервує: книжка з твердою обкладинкою — це символ постійності думки, передавання мудрости від покоління до покоління — може бути новим додатком до нашого списку загрожених здобутків культури". Багато молодих людей, особливо, не розвивають мистецтва читання, а звертаються до радіо, платівок і телевізії. Урядовці Іллінойського університету кажуть, що 10% нових студентів у їхньому університеті читають не ліпше ніж пересічний учень 8-ої класи. Ця тенденція, подібно, продовжується, бо дослідження виявили, що пересічна американська вісімнадцятирічна дитина 15,000 год. приділяє телевізії, більше часу ніж витрачає на іншу діяльність, крім снання.

**БАТЬКИ, ЧИ ВИ ВЖЕ ЗАПИСАЛИ СВОЇХ ДІТЕЙ
ДО "РІДНОЇ ШКОЛИ"?**

ЯКЩО НІ, ВПИШІТЬ ЇХ НЕГАЙНО!

НАЙСТАРШЕ ДЕРЕВО У СВІТІ

Половина нашої планети, на якій перебувало людство довгими віками, так постаріла, що одержала назву Старий Світ, особливо, коли почалися нові географічні відкриття, і за "Великою Водою" відкрили новий континент, який для людей Старого Світу став Новим Світом, і не тільки новим, але й молодим світом.

Бо тоді ще невідомо було, що якраз у Новому Світі ростуть, наприклад, найстаріші дерева у світі секвої, віком понад дві тисячі літ. Ростуть вони в Каліфорнії і в дикому стані їх нема ніде більше. Довгий час уважали секвої за найстаріші дерева у світі, аж поки не знайшли дерев ще старіших за них.

На сході Каліфорнії є Білі Гори, там на висоті до трьох тисяч метрів над рівнем моря знайдено ліс зі старими шпильковими деревами. Назвали їх соснами, бо вони належать до роду сосен, а видову назву дали — остиста, мабуть, через її гострі шпильки. Ботанічна назва тієї сосни Пінус арістата.

Природні умови, де росте остиста сосна, дуже несприятливі — дощу там не буває й по 20 літ, зате сніг ще в липні часом лежить. Поверхня землі гола: ні трави, ні кущів. Тому там не буває пожеж і тим можна пояснити довговічність так живих дерев, як і тих, що бурі звалили й лежать вони незмінні, бо так законсервовані смолою, що не піддаються гниттю.

Територія, на якій росте остиста сосна, єдина в світі, бо цієї сосни більш ніде не знайшли. Ця територія тепер заповідник — національний парк. Ці дерева не привабливі на вигляд, бо вітри їх дуже нищать та калічать. Тому туристи не охоче відвідують заповідник, хіба спеціалісти ботаніки та інші любителі природи.

Вік дерев визначають по числу річних кілець на різні стовбура. В остистої сосни його не так легко визначити, бо на одному міліметрі зрізу буває до 12 річних кілець. Від 1947 року, коли винайдено спосіб визначати вік будь-якої речовини, що має в собі вуглець "С", за допомогою радіоактивного карбону С-14, ці труднощі відпали. І вік дерев можна визначати не зрізуючи їх, щоб рахувати їхні річні кільця.

У національному парку на Білих Горах, у Східній Каліфорнії, де росте остиста сосна, знайшли аж 17 дерев, які мали понад чотири тисячі літ! А одне з них має 4,600 літ. Це й є найстаріше живе дерево у світі й не тільки дерево, але взагалі будь-яка жива істота на землі.

Це дерево в заповіднику "засекречене", щоб зберегти його від вандальського поводження туристів, які могли би його знищити.

Остиста сосна не таке вже й високе дерево, буває до 30-40 стіп, а в прсмірі більш-менш 8 стіп. Як вже було згадано, мертві стовбури остистих сосен лежать тисячеліттями й не гниють, бо насичені смолою, та й у сухих умовах Білих Гір нема сприятливих умов для гниття.

Серед мертвих стовбурів знайшли дерева віком 5,500 літ, а одне мало б мати аж 12,600 літ!

Один філядельфійський професор уже протягом 20 літ щоліта їздить у Білі Гори з метою знайти остисту сосну віком до 10,000 літ. Що ж щастя йому. Боже, коли хтось фінансує такі пошуки!

Коли в Старому Світі відбувалися всі оті події, які так надокучають студентам по різних школах, з античної історії, тоді в Новому Світі на Білих Горах змагалися за своє існування остисті сосни, що дивилися дослівно "звисока" на події далекого античного світу, як на немовлят, які щойно спинаються на власні ноженята!

Бо таки виявилось, що остисті сосни це справжні прабабусі всього живого на нашій планеті!

Гаврило ГОРДІЄНКО

КОНЧИНА ДИНОЗАВРА

Советський геолог В. Єлісеєв недавно теоризував у "Совет Віклі", що динозаври, можливо, раптом зникли з лиця землі тому, що хворіли на рахіт. Він заявив, що постійні тропічні дощі могли вимити будуючий кістки кальцієм та інші солі з ґрунту і тим послабити кістки динозаврів. Знайдені динозаврові яєчка з тонкою шкаралупою, підтверджують цю теорію. Проте, пише британський "Нью Сасніст", експерти Лондонського Музею Природознавства досі не бачили зігнутих кісток динозаврів. "Можливо — зауважив він — наступна робота Єлісеєва пояснить чому кістяки російських динозаврів покручені, тоді як їхні кістяки, знайдені на Заході, рівні".

ДОТИК МАЙСТРА

Туристи залюбки відвідують славнозвісний катедральний собор у Фрайбурзі, Швейцарія, щоб почути величні звуки старовинного органа. Старенький сторож показавши туристам усю будову, грає їм на органі кілька простеньких мелодій.

Одного разу молодий турист запитав сторожа, чи не дозволив би він йому заграги на органі.

— Ні, — відповів старенький сторож, — стороннім особам суворо заборонено навіть приторкатися до нього.

— Але я буду грати при вас і робитиму все за вашими вказівками, — наполягав молодий турист. — Я певний, що не зіпсую цього органа.

Після довгих вагань сторож дозволив молодикові сісти за інструмент. Раптом, наче з неба, полилася чудова мелодія, і всі присутні в соборі застигли, мов зачаровані.

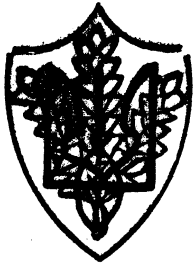
Коли музика затихла, сторож запитав музиканта.

— Хто ви?

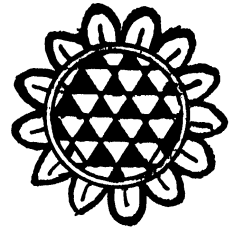
— Фелікс Мендельсон*), — відповів юнак.

Ставайте членами корпорації відпочинкової оселі "Україна"

*) Мендельсон - Бартольдї Якоб-Людвіг-Фелікс (3. II. 1809 — 4. XI. 1847) — видатний німецький композитор.

СТОРІНКА ЮНОГО ОДУМУ

ЛІТО ДО ПОБАЧЕННЯ

Літо, до побачення!
І за все спасибі —
За поля квітучії,
Ліс зеленокрилий,
На твоєму сонечку,
На твоєму хлібі
Скільки сил набрались ми,
Як поздоровіли!

В. Бичко

ПЕРШИЙ ОСІННІЙ МІСЯЦЬ

Настав вересень. Коротшають дні, холоднішає повітря, частіше випадають дощі. Часом буває і ясна, сонячна погода — вдень тепло, як улітку, проте надвечір стає холодно, а вночі й приморозки.

У рослинному світі вже помітні перші ознаки осені. Подекуди ще цвітуть польові квіти, але на деревах і чагарниках починає жовтіти листя.

У теплі сонячні дні тягнуться і летить під легкими подихами вітру срібне павутиння. На кінцях павутинок можна знайти маленьких павучків. Значно менше стає комах. Летять на південь перші зграї комахоїдних птахів — очеретянок, солов'їв, плісок, мухоловок та ластівок. З місця на місце ще перелітають зграйки дрібних зерноїдних птахів — щигликів, лезенушок, коноплянок, які живляться достиглим насінням чагарників і трав.

Роблять запаси їжі на зиму гризуни. Білочки ховають у щілини чи невеликі дупла та ямки горіхи, сушать гриби, розкладаючи їх на пенках або розвішуючи на сухих гілках дерев. Лісові миші тягнуть до своїх нір лісові горіхи, жолуді, різне насіння. А миші-полівки ховають у своїх норах навіть цілі колоски пшениці.

Весело гуркочуть потужні трактори на полях — іде оранка на зяб, посів озимих культур.

У садах збирають урожай слив, осінніх сортів яблук та груш, на виноградниках — грона винограду.

На квітниках починають збирати насіння квітів, висаджують розсаду дворічних та багаторічних квітів, цибулини тюльпанів, нарцисів, лілій.

Побувайте з дітьми в парку, лісі. Поспостерегайте за опаданням стиглих плодів клена, дуба, каштана. Розгляньте їх. Візьміть участь у збиранні насіння дерев.

Організуйте збирання врожаю помідорів, огірків на городі дитячого садка. Запропонуйте дітям намалювати овочі та інші плоди, які виростили на ділянці.

Зберіть насіння квітів.

Посадіть розсаду дворічних та багаторічних квітів.

Пригадайте з дітьми загадки, вірші, прислів'я про осінь.

ДО ШКОЛИ

Ну, прокидайтеся, діти:
Ранок — до книжки пора!
Сонечко вспіло залити
Все посереду двора!

Швидше вдягайтесь до школи!
Кращі прогаєте дні,
Пізно вертати, — ніколи
Їх не завернете, ні!

Змалку кохайтесь в освіті,
Змалку розширюйте ум,
Бо доведеться у світі
Всяких назнатися дум.

Треба самим розвертати:
Як і до чого все йде,
Шлях безпомилково взяти
Той, що до правди веде.

Щоб не зросли ви на сором
(Бійтесь найпаче того)
Та не зробились позором
Рідного краю свого!

П. А. Грабовський
(1864-1902)

ПРОГУЛЯНКА НА ОСЕЛЮ "УКРАЇНА"

Цього року торонтонська філія ОДУМ-у запросила нас, ошавців, приєднатися до їхньої прогулянки на одумівську оселю ОДУМ-у "Україна" біля Лондону. Ми радо погодилися і 27 березня ц.р. з великою приємністю поїхали туди автобусом.

У Лондоні нас тепло зустріли і приготували нам смачну перекуску, за яку ми дуже вдячні паням з Лондону, бо ми таки зголодніли були.

Дуже весело було їздити моторовими санками, аще приємніше зустрітися з друзями одумівцями.

Місяць березень ми присвятили нашому славному поетові Тарасові Шевченкові. На наших гутірках ми читали про дитинство поета у журналі "Соняшник" Петра Волиняка, який мені подарував дідусь П. Неліпа, коли мені було тільки 2 роки.

При цьому надсилаю знімку наших гуртків біля портрета Т. Шевченка.

Від філії складаємо на пресфонд "Молодої України" 10.00 дол.

З одумівським привітом

Наталка Неліпа

ТАБОРЯНИ ГОВОРЯТЬ

Ірина Магденко — Це перший рік, що табір Юн. ОДУМ-у є на оселі "Україна". Поле гарне, ліс недалеко і річка близько. Ми ходили на прогулянку до річки. Мені подобався і гарно провели цей рік на таборі.

Ліда Притула — Це мій перший рік, що я на таборі. Але я не задоволена тим, що ми не їздили на конях. Їжа мені смакувала.

Галя Петруша — Я люблю табір — команду й виховників, спорт і прогулянки, басейн і ватри, річку, вільний час і дітей.

Ніна Сенік — Цього року було дуже гарно. Гутірки були цікаві та короткі. На ватрі наша група виконала смішну точку. Всі дуже сміялися. Ми дістали нагороду.

Ала Лисик — Наша виховниця гарна. Вона з нами бавиться, купається, і робить ручні справи.

(Таборові вісті табору Юн. ОДУМ-у ім. В. Симоненка. Серпень 1977 р., оселя "Україна").

Дорогі діти, юні одумівці!

Напишіть нам, як ви провели свої літні вакації. Ми надрукуємо їх на вашій сторінці. **Ред.**

ЯК СОЛОВЕЙКО ЧОЛОВІКА РОЗУМУ НАВЧАВ

Один чоловік піймав соловейка і хотів його з'їсти. Але пташка заговорила до нього:

— Почекай, ти мною не наїсися, чоловіче; краще пусти мене, і я тебе навчу трьох речей, які тобі у великій пригоді стануть.

Чоловік зрадив і пообіцяв відпустити, якщо той щось добре скаже.

І сказав соловейко:

— Ніколи не їж того, що не годиться. Ніколи не шкодуй за тим, чого вже не можна повернути. Ніколи не вір неймовірним речам.

Почувши це, чоловік пустив соловейка.

А соловейко хотів довідатися, чи навчився той чоловік його ради. Полетів угору й гукнув:

— О-о-о! Зле зробив, що мене пустив! Якби ти знав, який я скарб у собі маю, ніколи не пустив би мене! Є в мені дорога й велика перлина. Якби ти її дістав, зараз би багатцем зробився.

Почувши це, чоловік дуже засмутився, підскочив угору до соловейка й просив, щоб він повернувся до нього,

Тоді соловейко сказав:

— Тепер я пізнав, що ти нерозумний чоловік. Все, чого я тебе вчив, пішло марно. Ти шкодуєш за тим, що вже не може повернутися. Повірив неймовірній речі: дивися, який

СКОРОМОВКА

Груші

І для нас,
І для вас
Груші тряс
Дід Панас.
Тряс,
Тряс,
Не натряс
Ні для нас,
Ні для вас, —
Отакий-то
Дід Панас!

В. Ладигець

Відгадайте ці загадки й пришліть нам відповіді.

1. Хоч і неписьменний, а весь вік пишу.
2. Кожний скільки треба бере, а все залишається.
3. В усім світі одна, всім потрібна вона.
4. Є моря — плисти не можна, є шляхи, а не поїдеш, є земля та не поореш.
5. Без душі, без тіла, за сто миль залетіла.

я маленький, якже у мені може вміститися велика перлина?!

Та й полетів собі.

(Народня казка)

Починаючи від 6 вересня 1977 року, усі дорожні сигнальні знаки щодо швидкості і віддалі в Онтаріо будуть подані в метричних мірах

Нижче подаємо як треба познайомитися з цією системою

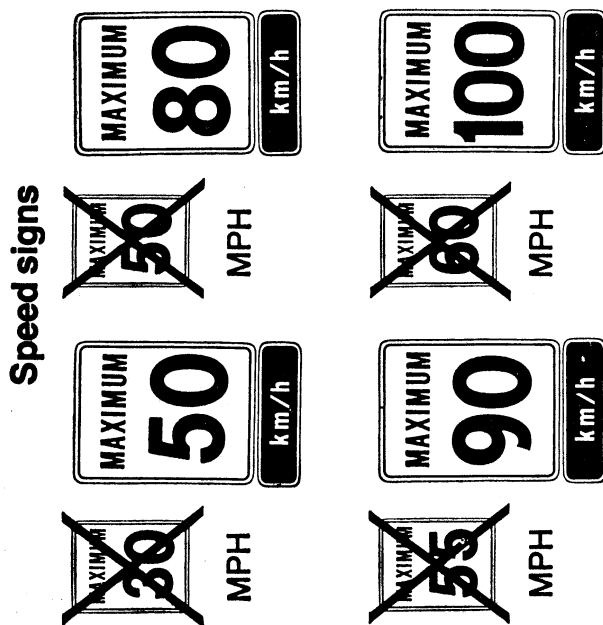
Це дуже проста система, яку застосовує більшість держав на світі. Онтаріо й інші провінції впроваджують її згідно з загальноканадським планом, який затвердила Канадська Метрична Комісія.

Межу швидкості подається в кілометрах на годину (km/h), а віддаль міряється в кілометрах (km) і метрах (m).

Один метр — це приблизно довжина великого кроку. Один кілометр має 1000 метрів або 5/8 милі (0.625). (Одна миля — 1.6 км).

До кілометрів можна легко при звичаїтися, коли взяти до уваги фактор часу — наприклад, віддаль 80 кілометрів (50 миль) треба їхати приблизно одну годину швидкістю 80 км/год. (50 миль на годину).

Пригляньтесь до тут поданих знаків, й вам це легко прийде.

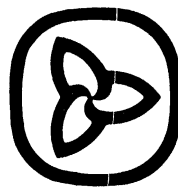

Distance sign
(changeover already in effect)

Щоб швидше вивчити метричну систему, треба "думати по-метричному", а не перемінювати на стару імперську одиницю милі. Щоб зміряти консумпцію бензини в кілометрах на галлон, треба поділити число проїханих кілометрів через число галлонів зужитої бензини.

Візьміть безплатну інформаційну брошуру "Шляхи Онтаріо стають метричними" ("Ontario Roads Go Metric") з Міністерства транспорту і комунікації або з крамниць продажу алькогольних напоїв (LCBO).

James Snow,
Minister of Transportation
and Communications

William Davis, Premier

Province of Ontario

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД "М.У."

ДО УВАГИ БАНДУРИСТІВ

Якщо ви потребуєте чехол на бандуру, можете замовити його у нас.

Висилайте розмір бандури і 25 дол. завдатку. Повна ціна чохла 40 дол. За два тижні ви дістанете його.

Маю також тверду протекцію для струн.

Замовлення присилати на адресу:

Mr. W. MURHA
17179 Woodbine
Detroit, Mich. 48219, USA
Tel. 1-313-533-7197

В Чикаго на христінах маленької Лізи Павлик, гості зложили 109 дол. на українську пресу. З цього приділено половину на журнал "Молода Україна".

Нехай Ліза росте велика й щаслива та буде потіхою батькам.
Ред. "М.У."

— Пані бажають бальову сукню. Чи має бути дуже велике декольте?

— О ні, моя донька вже має нареченого!.

Михайло Сенік, побачивши як таборяни їдять, попришивав всі гудзики драгвою, бо злякався, що повідгризають.

НА ВИПРОДАЖ У ВИДАВНИЦТВІ "МОЛОДА УКРАЇНА" Є ТАКІ ВИДАННЯ:

ПОРАДНИК ОДУМІВЦЯ (частина 1)	\$5.00
ПОРАДНИК ОДУМІВЦЯ (частина 2)	\$7.00
АЛЬМАНАХ ОДУМ-у	\$5.00
М. Ситник. ЦВІТ ПАПОРОТІ. Збірка поезій.	
у твердій оправі	\$6.50
у м'якій оправі	\$5.00
І. Гончаренко. ПРАВИЛА ВИХОВАННЯ ДИТИНИ.	\$1.00
Є. Федоренко. СТИЛЕВІ ШУКАННЯ М. КОЦЮБІНСЬКОГО.	\$1.50
С. Кузьменко. НОБОТАЛАЛАЇВСЬКІ РЕФЛЕКСІЇ.	
Гумористичні й не гумористичні оповідання	\$4.00

Замовлення присилайте до адміністрації "Молода Україна"

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

ПАМ'ЯТИ НАШОЇ НАДІЇ

Про таке, що про нього подамо нижче, — дуже тяжко писати, ділитися ним з ширшим колом громадянства. Не то що серце або думки не можуть зосередитись, а навіть рука не знімається до писання: бо тяжку-претяжку понесли ми втрату...

У чистий четвер 7 квітня 1977 року примостився "пасажиром" на мотоциклі свого товариша Георга Атоса. Недовго вони їхали. Заскреготали гальма їхнього мотоциклу й зустрічних авт. Але вже було запізно. Мотоцикліста відразу, на місці нещасливого ви-

падку, не стало серед живих. А над непритомним Джорджем (так ми його всі називали) ще майже три дні поралися лікарі, борючись за його життя. Надаремно. На перший день Великодня, 10-го квітня, не стало серед нас 15-річного Джорджа. А ще ж не так давно, 2 квітня Він справляв день свого народження.

Яка велика шкода! Повне надій і сподівань, плянів і небуденних виглядів на майбутнє життя увірвалося в юнака 9-ї класи народної школи. Передчасно, надто рано перестало битися серце активного члена ОДУМ-у в Новому Ульмі (Західня Німеччина),

члена Української танцювально-співочої групи.

14 квітня на похорон св. п. Георга Атоса — прислужника при настоятеліві храму Воздвиження Чесного Хреста УАПЦ в Новому Ульмі, чисельно прибула українська громада. Під час відправи похорону зворушливе слово про св. п. Георга сказав наш настоятель і духовний опікун о. протопр. А. Дублянський.

На чолі всієї 9-ї класи (не зважаючи на канікули) промовляв учитель Джорджа. Вчитель підкреслив Джорджеву рису, яким він був роботязим. Так, не лише своїй мамі завжди був готовий

з допомогою в роботі, а й друзям. Ще школи не закінчив, а вже собі місце праці на підприємстві "зарезервував" своєю пильністю (тепер у Німеччині це дуже важливе, бо багато молоді є безробітною). І взагалі наш Джордж був непосидючим, — він же ж і часопис "Українські вісті" кольпортував у Новому Ульмі.

Від танцювально-співочої групи з болем прощався з Джорджем керівник її Петро Тельчер — випав із цього дружнього ланцюжка танцюрист із молодечим запалом, життєрадісний товариш, повний енергії сердечний друг.

Ось за оці гарні молодечі риси нашого Джорджа і висловили шану до нього покладенням вінків від Юного ОДУМ-у, ОДУМ-у, православної парафії, народньої школи, Української танцювально-співочої групи, родин Перч і Слонь... І гору квітів поклала на могилу Джорджа українська, німецька і народів Кавказу молодь.

Залишив Джордж тяжким горем прибитих маму, тата, брата Едіта з родиною, сестер Аллу й Лілі, рідних та друзів, членів Юного ОДУМ-у і танцювально-співочої групи, українську громаду в Новому Ульмі.

Отець протопр. А. Дублянський уже відправив панахиду за спокій душі Джорджа в сороковий день Його відходу...

Спи спокійно, наш дорогий Джордже! А ми будемо продовжувати те діло в ОДУМ-і та поза ОДУМ-ом, яке Тобі не судилося далі здійснювати для того народу, кров якого текла також і в Твоїх жилах!

Петро ПЕРЧ (гам)

ПАМ'ЯТИ МАРІЇ ГАВРИЛЮК

У середу 6-го липня 1977 р. у місцевій лікарні — "Дженерал Госпітал" у Бозі упокоїлась на 53-му році трудлюбного життя зразкова, широкознана в українській громаді бл. пам. Марія Гаврилюк, яка залишила у великому смутку — мужа, двох недорослих дітей, старенького батька, рідну сестру, багато знайомих і земляків з України та велику громаду парафіян Української православної церкви св. Юрія, де була глибоковірною примирною парафіянкою і невідмов-

ною робітницею при своїй православній святині.

Бл. п. Марія народилася 2-го лютого 1924 року в Україні. Страшна воєнна хуртовина відірвала її від рідного краю і кинула на скитання в чужі незнані краї в самому розквіті життя. Під час недовгого побуту в Бельгії одружилася з Миколою Гаврилюком і виїхали до Канади. Деякий час жили в м. Нью Маркет, Онт., а 1953 року переселились в околицю м. Ст. Кетеринс, Онт., де й устаткували свій родинний осідок і стали активними членами церковної громади при Українській православної церкві св. Юрія. У будову цієї православної святині Микола й Марія Гаврилюки вклали багато фізичної праці і грошових пожертв.

Світлої пам'яті Марія була активною членкинею Жіночого Товариства ім. Лесі Українки при церкві, де втішалась пошаною своїх співробітниць. Вона вірцево виховувала в християнському дусі на добрих українських громадян двох прибраних дітей-сиріт, яких з материнською любов'ю виглядала від коліски: сина Гриця, 14 років, і донечку Надю 13 років. Передчасна смерть з волі Божої, не допустила бачити своїх любих вихованців дорослими... Сповнена доброти і життєвої сили, вона при допомозі свого мужа Миколи, спровадила до волелюдної Канади двох найрідніших своїх: батька Петра і рідну сестру Віру.

Похорон св. п. Марії відбувся в суботу 9-го липня 1977 р. при великій кількості людей. Були не тільки православні парафіяни, а й багато християн іншого віроісповідання, які знали небіжчицю, що за життя свого була привітною до своїх ближніх, зразковою дружиною і матір'ю дітей та глибоковірною християнкою Української Православної Церкви.

Усі учасники жалібного похорону були засмучені не тільки втратою зразкової громадянки, але й тим, що через небували досі обставини при місцевій православної церкві, домовина з тілом покійної не була внесена до храму Божого, на здвигнення якого вона з своїм мужем вклали багато праці та пожертвували чималу суму грошей.

Бл. пам. Марія залишила у великому смутку мужа Миколу,

старенького батька Петра, рідну сестру Віру, швагра Стефана, велику громаду приятелів-членів православної парафії, багато друзів і знайомих в інших місцевостях Канади та близьких крвних з України. А головне, осиротила дітей — Гриця і Надю.

Тлінні останки бл. пам. Марії поховані й спочивають на місцевому кладовищі "Ловн Вікторія Семетері".

Нехай вільна канадська земля буде їй легкою і вічна пам'ять по ній зостанеться рідним і землякам з роду в рід!

Після похорону відбулась жалібна тризна в помешканні Миколи Гаврилюка. На заклик п. С. Захарчинського присутні зложили на "нев'янучий вінок" добровільні пожертви, з яких призначено на пресовий фонд журналу "Молода Україна" 35 доларів.

Учасник

ІВАН ГЛАДУН

19 березня 1977 р. в шпиталі Сант Барнабас м. Лівінгтону, Н. Дж., США, по тяжкій недозі помер член активної громади церкви св. Вознесіння м. Мейплвуд, Н. Дж., голова Товариства Одумівських Приятелів, колишній голова оселі ОДУМ-у "Київ" св. п. Іван Гладун.

Іван Гладун народився на Запоріжжі. Батьків і його переслідувала советська влада та піддавали різним репресіям. У часі війни був у Повстанській Армії. Належав до Товариства Прихильників УНР.

Помер на 59-му році життя. Похоронну службу відправив настоятель церкви св. Вознесіння о. І. Наконечний з участю церковного хору.

Покійний залишив у горі і великому смутку дружину Наталку, дочок Катрусю й Галину, сина Володимира, зятя і двох внуків. Залишив також рідню в Канаді і в Україні. Нехай чужа американська земля буде йому за свою рідну українську.

Дружині Наталці, дочкам, синові й усім рідні складасмо наше сердечне співчуття.

К. Степовий

N. - J. SPIVAK LTD.

R. R. 1.

LONDON, ONTARIO

(Pre-mix concrete)

КРЕДИТОВИЙ СОЮЗ

- Платить за різні щадничі плани **7-8½ %**
- Дає малі і великі, особисті і моргеджові позички, в міру можливостей
- Має життєву асекюрацію на заощадження до \$ 2.000 на позички до \$10.000 після вимог КЮМІС
- Має чеки особисті даром і для подорожуючих
- Приймає оплати за газ, електрику, телефон і воду даром
- Дає різні фінансові поради
- Дає пашпортові гарантії
- Дає добру, точну, чесну і вчасну обслугу
- Дає добрі кредитові звіти
- 27 років на службі Рідного Народу
- Вступайте в члени і щадить ще ніж Вам треба позички, малої чи великої
- Позичайте на догідні сплати і низькі відсотки.

SO-USE CREDIT UNION LTD.

406 Bathurst St.
Toronto, Ont. M5T 2S6
Tel.: 363-3994

BRANCH OFFICE:

2258 Bloor St. West
Toronto, Ont. M6S 1N9
Tel. 763-5575

- Збірка на весіллі д-ра Юрія і Галі Лисиків, Ошава, Канада (включаючи \$50.00 від батьків молодого) 129.50
- З христин Лізи Павленко, Чикаго, США 54.50
- Збірка на 50-літньому ювілеї подружнього життя п-ва Марії і Івана Жидовки, Лондон, Канада 50.00

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД "МОЛОДОЇ УКРАЇНИ" ЖЕРТВУВАЛИ:

Поясок В., Ошава, Канада	\$47.00
Неліпа Тамара, Вітби, Онт., Канада	20.00
Передерій Володимир, Томпсон, Ман., Канада	18.00
Білінська Наталія, Ньюарк, Н. Дж., США	14.00
Гордієнко Іван, Гамільтон, Канада	10.00
Філія ОДУМ-у з Ошави, Канада	10.00
Лисий Володимир, Міне-тонка, Мін., США	8.00
Д-р Криволап Юрій, Кетонс-віл, Мд., США	8.00
Шепель Павло, Сомерсет, Н. Дж., США	7.00
Шевченко Г., Клієрв'ю, Австралія австрал.	6.00
Сікора Василь, Торонто, Канада	5.00
Павлюк Василь, Торонто, Канада	5.00
Підлісний Микола, Торонто, Канада	5.00
Кузьменко Ніна, Лондон, Канада	5.00
Ганін Марія, Філядельфія, США	5.00
Казанівський Остап, Ст. Кетеринс, Канада	4.00
Метулінський Микола, Ст. Кетеринс, Канада	4.00
Сеник Михайло, Ошава, Канада	4.00
Мороз Микола, Торонто, Канада	4.00
Сидорець Григорій, Трентон, Н. Дж., США	4.00
Лимаренко Павло, Філядельфія, США	4.00
Шкребець Григорій, Чикаго, США	4.00
Дячук Андрій, Чикаго, США	4.00
Білик Іван, Чикаго, США	4.00
Свириденко Іван, Гунтінг-тон, Конн., США	4.00
Федоренко Федір, Трой, Міч., США	4.00
Колосюк Василь, Воррен, Міч., США	3.50
Гузик Ліда, Ванкувер, Канада	3.00
Мищенко Віра, Торонто, Канада	3.00
Пригорницький Дмитро, Торонто, Канада	3.00
Смолянський Олеся, Бетлегем, Па., США	3.00
Ходаченко М., Торонто, Канада	2.00
Доценко Іван, Кенмор, Н.Й., США	2.00

ROCHESTER FURNITURE

CO. LTD.

WAREHOUSE STORE

Великий вибір хатніх меблів:
вітальня, спальня, їдальня,
холодильники, пральні
машини, електричні і
газові печі, телеві-
зори, радіо.

423 COLLEGE STREET

Toronto, Ontario

Tel.: 364-1434

АРКА ЗАХІД

2282 Bloor Street West

Toronto 9, Ontario

Tel.: 762-8751

В нас можна набути книжки, українські часописи та жур-нали, пластинки, друкарські машинки, різьбу та кераміку, полотна, нитки і вишивки.

Маємо великий вибір дарун-ків на різні okazji.

Просимо ласкаво нас відвідати!

- Збірка на похоронній тризні по св. п. Марії Гаврилук, Ніагара он Ди Лейк, Онт., Канада (переслав Єфим Ю. Омельченко з Гримзбі) 35.00
- З весілля Ярослава Койляка і Джуді Норіс, Лондон, Канада (переслала Анто-ніна Ноженко) 34.00

НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ
ПРИЄДНАЛИ:

- Мироненко Т., Джайровін, Австралія 4
- Степовий Константин, Ірвінгтон, Н. Дж., США 2
- Криволап Сергій, Аделаїда, Австралія 1
- Жертводавцям і прихильникам "М. У." щире спасибі!

Ред. й адмін. "М. У."

Ціна 75 центів
в США і Канаді

If not delivered please return to:

MOLODA UKRAINA
Box 40, Postal Station "M"
TORONTO, ONT., CANADA
M6S 4T2

Concrete Forming London Ltd.

LONDON, ONTARIO

(Foundations and floors.)

УКРАЇНСЬКА ФІРМА
ОПАЛОВОЇ ОЛИВИ

ALASKA Fuel Ltd.

83 SIX POINT ROAD
TORONTO, ONT.
M8Z 2X3

24-годинна скоро і солідна
обслуга!

Чищення і направка форнесів
безплатна.

Телефонуйте вден і вночі

Тел.: 231-2281

231-2282

Обслуга гарантована!

Е. ДУМИН

пропонує

ВЕЛИКИЙ ВИБІР

чоловічих, студентських
і хлоп'ячих костюмів

як також різних фасонів
і кольорів

СОРОЧКИ.

550 QUEEN STREET WEST

Toronto, Ontario

Tel.: 364-4726

УКРАЇНСЬКА ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА

“САМОПОМІЧ”

2351 West Chicago Ave., Chicago, Illinois 60622, USA. — Tel. NU 9-0520

- Кожна Ваша позика в "Самопомічі" коштує дешевше
- Оплачуємо кошти асекурацій за:
 1. Кожне ощадностевеkonto до висоти 40 тисяч дол., з яких кожне забезпечене Федеральною Агенцією.
 2. Кожну позика (крім моргеджів) у висоті до 10 тисяч доларів
 3. Додаткове життєве забезпечення кожного щадника до 70 року життя до висоти 2 тисяч дол.
- Даємо Студентські Позики, за які проценти платить держава
- Видаємо грошові перекази та подорожні чеки
- Приймаємо оплати за газ, електрику, воду й телефон
- Платимо 5½% дивіденди за Ваші ощадності квартално
- В новому приміщенні заінстальовані для Вас огнетривалі скриньки.
- Відкритий кредит на всі Ваші потреби до висоти 2.500 доларів видаються на один Ваш підпис, без ручителів.